Զ· ՏԱՐԻ 1559 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 7 ԱՐԵԳ 4381 — Հ· Տ· 15 ՄԱՐՏ 1889 — Ն· Տ· 27 ՄԱՐՏ 1889 — ՀԻՃ· 24 ՐԷՃԷՊ 1306 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ վճարմամբ 160
» » Վեցամսեայ » » 80
» » Եռամսեայ » » 40
Գաւառաց » Տարեկան » » 200
» » Վեցամսեայ » » 100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 15 ՄԱՐՏ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ — ՊՂԻՆՁԻ ՇԱՀԱԴԻՏՈՒԹԻՒՆԸ — ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ — ՌՈՉԻԼՏՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ·

Պուլանժէականք, որք ամեն պատեհութենէ օգուտ կը քաղեն կառավարութիւնն հարուածելու համար, պղինձի շահադիտութիւնն և Քոնթուառ տ'Էսքոնթի խորտակումը վիճաբանութեան նիւթ ըրին երեսփ· ժողովին մարտ 21ի նիստին մէջ։ Պուլանժէական Պ· Լօռ Ռոչիլտներուն դէմ խօսեցաւ, որք դաւ մը նիւթեր են կործանելու համար զՔոնթուառ տ'Էսքոնթ և Փարիզի ուրիշ սեղանաւորական տուները։ Ռոչիլտք ի սկզբան նպաստեր են պղինձի շահադիտութեան յաջողման, զՔոնթուառն և ուրիշ հաստատութիւններն առ այն հրապուրելու համար, և յետոյ յանկարծ թողեր են նոցա խորտակումը կատարեալ ընելու համար։ Բողոքներ եղան Պ· Լօռի այս ամբաստանութեանց դէմ, որոց ենթարկուող անձինք ժողովին ներկայ չեն զիրենք պաշտպանելու համար։ Պ· Լօռ կրկնեց պատժական օրէնքին 419րդ յօդուածին վրայ, որ մէկ ամսէն մինչև մէկ տարւոյ բանտարկութիւն եւ 500 ֆր·էն մինչև 10,000 ֆր·ի տուգանք կը տրամադրէ վաճառաց համագրաւման (accaparement) կամ մենավաճառութեան (monopole) դէմ, և պնդեց թէ քանի որ պղինձի շահադէտներն ալ աշխարհի բոլոր պղինձն իրենց ձեռաց մէջ կեդրոնացնել կամ համագրաւել կը փորձէին, կառավարութեան պարտքն էր միջամտել, այս ապօրէն շահադիտութեան հեղինակները պատժել, և հասարակութիւնն ալ մեծամեծ վնասներէ ազատել։ Կառավարութիւնն ինչո՞ւ չփութաց պատժել պղինձի շահադէտները։

Պ· Ռուվիէ· Կառավարութիւնն իւր խստութիւնները կը պահէ ուրի՛շ սեղանաւորներու համար, որք աւելի արժանի են պատժոյ։

(Նախարարին այս կծու ակնարկութիւն այն սեղանաւորաց դէմ որք Պուլանժէ զօրավարին կռնակն են և անոր քաղաքական յուզման կը նպաստեն իրենց դրամով ընդհանուր ծիծաղ շարժեց Պ· Լօռի դէմ։)

Պ· Լօռ կը կրկնէ թէ Ռոչիլտներուն նպատակն էր Ֆրանսայի վարկը կոտրելով դրամական տեսութեամբ եւս զՖրանսա մատնել Գերմանիոյ· զի եթէ պատերազմ ծագի, Ֆրանսա ուստի՞ց պիտի գտնէ անմիջապէս հարկաւոր գումարներն, երբ իւր մեծագոյն հաստատութեանց վարկը կոտրած է։

Պ· Ռուվիէ· Ծիծաղելի բաներ պիտի լինէին այդ ամբաստանութիւնք, եթէ յիմարական բաներ չլինէին։

Պ· Լօռ կը բողոքէ նաև քիմիական արտադրութեանց խմբակին դէմ, որ ի Ֆրանսա կալաքարին (soude) գինը տակառաչափին 150 ֆր·ի վրայ կը բռնէ արուեստական կերպիւ։

Պ· Ռուվիէ· Դո՛ւք ալ շինեցէ՛ք ու ծախեցէ՛ք, և խմբակին մէջ մի՛ մտնէք։ Այն ալ հոգ ընելու բա՞ն է։

* * *

Ելմտական նախարարը, Պ· Տանֆեռ Ռոշրոյի ինքնասպանութենէն սկսեալ, Քոնթուառի տագնապին իւր միջամտութեան պատմութիւնն ըրաւ, որոյ գլխաւոր մասերը լիովին ծանօթ են արդէն մեր ընթերցողաց։ Զգուշացաւ Ռոչիլտներուն վրայ խօսելէ, զի մասնաւոր անհատներու գործողութեանց վրայ վիճաբանելու տեղը Խորհրդարանը չէ։ Կը հարցնէ թէ կառավարութիւնն ինչո՞ւ միջամտեց· «Քոնթուառը, Ֆրանսայի Դրամատունէն ետքը, մեր վարկի հնագոյն հաստատութիւնն էր, և կարեւորագոյն ծառայութիւն կը մատուցանէր Փարիզի վաճառականութեան և արհեստագործութեան ամենէն շահադրգիռ մասին, այսինքն փոքր վաճառականաց և փոքր արհեստաւորաց, որոց թուղթերը կը զեղչէր, և ի ծայրագոյն Արեւելս և մեր գաղթականութեանց մէջ ևս ճիւղեր ունէր, ուր պէտք է պահել իւր վարկ, եթէ չենք ուզեր որ արատ մը գայ ֆրանսական վարկին բարի համբաւոյն։ Կոչում ըրի Ֆրանսայի Դրամատան և այլ հաստատութեանց տնօրէններուն, մարտ 8ի գիշերն յաջողեցայ համոզել զիրենք, և անմիջապէս 100 միլիոն ֆր· ստորագրեցաւ։ Ֆրանսայի Դրամատունը մինչև 100 միլիոն ֆր·ի արժողութեամբ պիտի վճարէր Քոնթուառին թուղթերն, և 100 միլիոնին 20ը միւս հաստատութիւնք և սեղանաւորք կուտային։ Ֆրանսայի Դրամատան ձեռքը կ'անցնէին Քոնթուառին քով գտնուած գանձելի թուղթերն, որք 100 միլիոնէն աւելի կ'արժէին։ Եթէ այս գործողութենէ վնաս յառաջ գայր, վնասուց առաջին 20 միլիոն ֆր·ն ո՛չ թէ Ֆրանսայի Դրամատան վրայ այլ միւս հաստատութեանց ու սեղանաւորաց վրայ պիտի իյնար, որոց նկատմամբ այնչափ խիստ լեզու գործածեց Պ· Լօռ։ Կը յուսայինք թէ ժողովուրդն, իմանալով Ֆրանսայի Դրամատան օգնութեան հասնիլը, պիտի ապահովուէր, և 100 միլիոն ֆր·ը պիտի բաւէր գոհացնել զանոնք որք անվստահութեամբ ետ կ'առնէին իրենց դրամը։ Դժբաղդաբար, տիրող երկիւղը չփարատեցաւ· աւանդատուք յաջորդ օրերն եւս մեծ թուով ներկայացան իրենց աւանդները քաշելու· 100 միլիոնն հատաւ, և անցեալ շաբաթ օր իմացայ որ դեռ պէտք կար 20-25 միլիոնի։ Թէեւ Քոնթուառը տակաւին գանձելի թուղթեր ունէր իւր տրամադրութեան ներքեւ, կամ իւր ճիւղերէն եկող գումարներ, որք պահանջելի գումարներէն աւելի էին, բայց զանոնք մէկ օրէն իւր ձեռքին մէջ չէր կրնար ունենալ իբրև հնչուն դրամ, մինչ ամեն օր ներկայացող աւանդատուները գոհ ընել պէտք էր, ապա թէ ոչ վճարմանց դադարումը տեղի կ'ունենար, և 100 միլիոն ֆր·ի առաջին օգնութեան օգուտն ալ կը փճանար։

«Պէտք է ժողովը գիտնայ թէ ո՛րչափ գումարներ աւանդ դրուած են Փարիզի դրամատանց մէջ, և ո՛րպիսի մեծ շփոթութիւն կը ծագէր եթէ այդ ամեն գումարներ վայրկեան մը մէջ ետ ուզուէին՝ ընդհանուր տագնապի մը բերմամբ։

«Ֆրանսայի Դրամատունն հաշուի չառնելով, Փարիզի այլ և այլ սեղանաւորական հաստատութեանց մէջ, դեռ մի քանի օր յառաջ կար (այսօր չգիտեմ ո՛րչափ կայ), մէկ միլիառ (1,000,000,000) ֆր·, անմիջապէս վճարելի, կամ առաւելն 5—7 աւուր պայմանաժամով։

«Վախցայ որ մի՛ գուցէ Քոնթուառի վճարմանց դադարմամբ՝ ժողովուրդը՝ սարսափահար՝ երթայ պահանջէ այս մէկ միլիառն, երբ յայտնի է թէ այս ամեն դրամատունք, ո՛րչափ եւս հարուստ լինին և հզօր պաշտօններ ունենան, 24 էն 48 ժամու մէջ չեն կրնար այնպիսի մեծ գումարներ դիւրաւ վճարել։

«Պէտք էր ուրեմն աւելի բան մ'ընել Քոնթուառին համար։ Նորէն կոչում ըրի Ֆրանսայի Դրամատան, այս անգամ ո՛չ միայն սեղանաւորական հաստատութեանց տնօրէններուն այլ և մեծ գործարանատէրներուն, և յաջողեցայ համոզել որ 40 միլիոն ֆր·ի նոր փոխառութիւն մ'ընեն Քոնթուառին, որոյ վարչութիւնը 25—30 միլիոնի պէտք կը ցուցնէր, բայց 40 միլիոն տրուեցաւ այն յուսով թէ գործողութիւնը վերջնական է և սնանկութեան վտանգէն կ'ազատէ զՔոնթուառ։ Ֆրանսայի Դրամատան հետ 30-40 անձինք մասնակցեցան այս երկրորդ փոխառութեան, որ Քոնթուառի տրամադրութեան ներքեւ է, և այժմ կատարեալ ապահովութիւն ունինք թէ Քոնթուառն իւր վճարումները դադրեցնելու հարկին մէջ չպիտի գտնուի երբեք։ Թո՛ղ Պ· Լօռ խօսի դատէ ելմտական նախարարին միջամտութիւնն։ Ես իմ պարտաւորութիւնս միայն կատարեցի։» (Ընդհանուր ծափահարութիւնք·)

Պ· Ռուվիէ յարեց թէ, եղած ձեռնտուութեանց հակառակ, և թէպէտ աւանդատուներէն ո՛չ ոք բան կորսնցուցած է, հարկ պիտի լինի լուծել նախկին Քոնթուառ տ'Էսքոնթն, և նոր Քոնթուառ մը հաստատել միջին եւ փոքր վաճառականաց եւ արհեստագործաց պէտքերուն համար։ Կը ջանամ համոզել այն դրամատէրներն՝ որք մեր ազատարար ձեռնարկութեան ստորագրեցին մինչեւ հիմա՝ օգնել մեզ ի վերակազմութիւն նոր հաստատութեան մը, որ գոհացնէ միայն նոյն կրկին պէտքերուն, զորս հին Քոնթուառը կը հայթայթէր· այն է՝ թուղթեր զեղչել (կտրել) Փարիզի հրապարակին վրայ, և Ֆրանսայի սեղանաւորական ներկայացուցիչը լինել ի ծայրագոյն Արեւելս։

Պ· Ռուվիէ շնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսայի Դրամատան, Քրէտի Ֆոնսիէի և ուրիշ հաստատութեանց տնօրէններուն և մասնաւոր սեղանաւորներու, մանաւանդ առ Պարոնայք Ռոչիլտ, իրենց կողմէ ցուցած աջակցութեան համար։ (Ծափահարութիւնք Ձախակողմեան և Կեդրոնէն։)

* * *

Դատական նախարար Պ· Թեվընէ, խնդրոյն պատժական մասին վրայ պատասխանելով առ Պ· Լօռ, ըսաւ թէ վաճառաց համագրաւման դէմ պատժական օրէնքին 419րդ յօդուածն ի կիրառութեան է միշտ, բայց իւր կիրառութեան պայմանք վերջին 80 տարւոյ մէջ շատ փոխուած են, և տնտեսական փոփոխմանց պատճառաւ մենավաճառք յոյժ հազուադէպ դարձած են։ Շահադիտական իրողութիւնները պէտք չէ շփոթել մենավաճառի հետ։ Պղինձի գործն եւս ապացոյց մ'է թէ ապրանքները մէկ մարդու կամ խմբակի մը ձեռաց մէջ ամփոփել և մենավաճառի վերածել գրեթէ անկարելի դարձած է այժմ։ Անկէ չի հետեւիր թէ պատիժ պէտք չէ լինի ծայրայեղութեանց համար։ Բայց պատիժ տալու համար շատ զգուշութեամբ պէտք է գործել, և պատժոյ առարկայն որոշապէս ճշդել։ Պ· Լօռ մասնաւոր անձերու դէմ ամբաստանութիւններ պէտք չէր ընէր եթէ ինքնին անոնց դէմ դատ բանալու մտադիր չէ։ Պ· Թեվընէ կը խնդրէ Պ· Լօռէն իւր գանգատած իրողութիւնները դատարաններու ներկայել, որք իրենց պարտաւորութիւնները պիտի կատարեն։

Պ· Միլլէռան· Մասնաւորի մը անկ չէ հանրային շահու վերաբերեալ դատ մը վարել։

Պ· Թեվընէ· Խորհրդարանի բեմին վրայ կարելի չէ անձնական ամբաստանութիւններ ընել առանց դատական իշխանութեան գնահատութեան ենթարկելու զանոնք։

Պ· Քամէլինա· Ի՞նչ բանի համար ուրեմն եղած է դատական պաշտօնարանը։

Պ· տը Քասսանեաք· Եւ ինչո՞ւ համար դատական նախարարութիւնն ի դատ չենթարկեր Քոնթուառ տ'Էսքոնթի վարիչները։

Պ· Թեվընէ ընդմիջումներու մէջ տեղ աւարտեց իւր անյաջող բանախօսութիւնն։ Գոհացուցիչ և մեկին պատասխան մը չկրցաւ տալ սա հարցման թէ, «Քանի որ պղինձի խմբակն աշխարհի բոլոր պղինձն իւր ձեռաց մէջ համագրաւել կ'ուզէր, և քանի որ համագրաւումը կ'արգիլուի և կը պատժուի 419րդ յօդուածով պատժական օրէնքին, ընդէ՞ր չդատուին ու չպատժուին պղինձի խմբակին ու Մետաղաց Ընկերութեան հիմնադիրք և վարիչք։» Պ· Թեվընէ խոստացաւ լրջօրէն և մանրամասնօրէն քննել այս շահադիտութեան խնդիրը։

Պ· Լօռ կրկնեց իւր յարձակումներ Ռոչիլտներուն դէմ· «Միթէ անձնականութի՞ւն կը յուզեմ երբ կը խօսիմ հաւաքական զօրութեան մը վրայ, ընտանիքի մը վրայ, որ հարիւրի չափ անդամներ ունի, (Ռոչիլտեան ընտանիքն,) և ասոնք ալ երեք միլիառ ֆրանքի (3,000,000,000) չարժէն հարստութեան մը տէր են, այսինքն Ֆրանսայի ամբողջ հարստութեան 100 էն մէկ ու կէսն (*), և ի Ֆրանսա ունին 200,000 հարիւրակալի (հէքթառ) անշարժ հարստութիւն, որ Ֆրանսայի գաւառի մը (տէփարթըմանի) տարածութիւնն ըսել է։ Ռոչիլտք աւելի հարուստ եւ հզօր են քան Փարիզի բոլոր դրամատունք միացեալ։

Պ· Լըժէօ, պուլանժէական-միապետական, կը քննադատէ կառավարութեան կողմնակցական ընթացքն, որով օգնութեան չի հասնիր ժողովրդեան խոնարհ դասերուն, որոց ստակները կորան ի Փանամա, և հոգ կ'ընէ միայն հարուստներուն համար, որք շահ ունէին պղինձի գործին և Քոնթուառին մէջ։

Պ· Ռուվիէ նորէն բեմ կ'ելնէ, և նախ դիտել կուտայ թէ բոլոր այս քննադատութիւնք տեղի կ'ունենան Նոր-կեսարեան (պուլանժէական) կուսակցութեան աջ և ձախ կրկին թեւերուն կողմէ, և ո՛չ ուրիշ կուսակցութեան կողմէ։ Բայց Փանամայի գործը բնաւ բաղդատելի չէ Քոնթուառի գործին։ Քոնթուառի մասին կառավարութիւնը միթէ բաժնետիրաց շահերը փրկելու հետամուտ եղա՞ւ։ Ո՛չ, կառավարութիւնն ուզեց փրկել միայն աւանդատուաց, այսինքն փոքր վաճառականաց ու խնայողութեանց դրամը։ Մի՛ ըսէք ուրեմն թէ սեղանաւորութեան ջոջերուն շահերը պաշտպանեցինք։ Անոնք ուրիշ բան չըրին բայց եթէ վեհանձնօրէն ստորագրեցին 40 միլիոն ֆր·ի գումար մը յօգուտ հրապարակին, երբ պարտաւոր չէին այսպիսի զոհողութիւն մ'ընել։ Եւ Ֆրանսայի Դրամատունն բնաւ ինչ որ չէր կրնար ընել Փանամայի համար.— 100 միլիոն ֆր· փոխ տուաւ երաշխաւորութեանց փոխարէն, և յետոյ 40 միլիոն ֆր· եւս տուաւ, որ կէսն իրեն երաշխաւորուած է դրամատանց կողմէ։ Եւ միթէ կը մոռնա՞ք թէ Փանամայի գործին կառավարական օգնութիւն ընձեռելու համար արտաքին (ամերիկեան) դժուարութիւնք կային։

* * *

Պ· Լօռ· Քոնթուառն ի վաղուց ենթակայ էր միջազգային ընկերակցութեան մը թշնամութեան, որ գլուխն են Ռոչիլտք։

Պ· Տը Սօլէյրան· Այնպիսի բանի մը վրայ կը խօսիք զոր չէք հասկնար։

Ատենապետ· Յատուկ անուններ պէտք չէ արտասանուին։

Պ· Լօռ· Բայց անուն մը կայ զոր անկարելի է չյիշել· Քոնթուառէն զատ ուրիշ դրամատան մը համար ալ խօսք կայ թէ պիտի սնանկանայ։

Պ· Ռուվիէ· Իրաւունք չունիք հասարակաց տագնապը սաստկացնելու։

Պ· Լօռ· Երկիրն իրաւունք ունի ճշմարտութիւնը գիտնալու և դուք կը սքօղէք։

Պ· Ռուվիէ· Իրաւունք չունիք այդպէս խօսելու։

Պ· Տը Սօլէյրան (առ Պ· Լօռ)· Կը կրկնեմ թէ ձեր չհասկցած խնդիրներուն վրայ կը խօսիք։

Պ· Լօռ· Կը տեսնէ՛ք, ամեն սեղանաւորք դաշնակից են։ Ո՞վ գիտէ թէ այն տուն որուն վրայ կը խօսիմ՝ Ֆրանսական հրապարակին խորտակման հետամուտ չէ։

Ատենապետ· Այդ ոճով շարունակելու չէք·

Պ· Ռուվիէ· Բայց այդ տուն (Ռոչիլտեան տունն) ամեն առաքինութիւնները կ'ունենար եթէ նպաստ տար՝ ձեր թերթերուն։

Պ· Լօռ· Ես թերթ չունիմ· գիտեմ սակայն թէ Պարոնայք Ռոչիլտ շատ մը թերթերու նպաստ կը վճարեն։

Պ· Ռուվիէ· Բայց ո՛չ ձեր (Պուլանժէականաց) թերթերուն։

Այս կուսայոյզ վիճաբանութեան փակումը բաւական դժուար եղաւ։ Ձախակողմը պարզ օրակարգի քուէարկում առաջարկեցին, բայց Արմատականք Պուլանժէականաց և Միապետականաց հետ միանալով, 234ի դէմ 284 քուէով մերժեցին վիճաբանութեան այս պարզ փակումը։ Պ· Միլլէռան, Պ· Քլէմանսոյի թիկնապահներէն մին, որոշում մը առաջարկեց, որով կառավարութիւնը կը հրաւիրուի «անմիջապէս» դատական քննութիւն բանալ պղինձի գործին վրայ։ Առ այս առարկուեցաւ թէ Խորհրդարանը գործադիր իշխանութեան իրաւասութիւնները կապանելու չէ։ Ի վերջոյ, Ձախաւորաց կողմէ սա բանաձեւ ներկայացուեցաւ·

«Ժողովս, համոզուած թէ կառավարութիւնն հարկաւոր միջոցները ձեռք պիտի առնու՝ պատասխանատուութիւններն երեւան ածելու և օրէնքն յարգել տալու համար, կ'անցնի օրակարգին։»

Պ· Ռուվիէ յանուն կառավարութեան ընդունեց այս բանաձեւ, որ 192ի դէմ 320 քուէով ընդունուեցաւ։

Ուրեմն, պղինձի շահադիտութիւնն, իբրեւ աւելի կամ նուազ ապօրէն գործ, այս միջոցիս քննութեան ներքեւ է կառավարութեան կողմէ։

(*)· Այսինքն՝ Ֆրանսայի ամբողջ հարստութիւնն է 200 միլիառ ֆր· կամ 8.000 միլիոն անգլ· ոսկի, և Ռոչիլտք ունին 120 միլիոն անգլ· ոսկի։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

Պերլին, 23 մարտ·—Կոմս Հէրպէրթ Պիսմարք Լոնտոնէ կը վերադառնայ Պերլին առաջիկայ շաբթուն դէպ ի վերջը։

—Վիեննա, 23·—Ֆրանց Եոզէֆ Կայսր փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Վիլհէլմ Կայսեր մայիս ամսոյ մէջ։

—Փեթերպուրկ, 23·—Զօրավար կոմս Փեթրի Շուվալով այսօր մեռաւ։ Իւր եղբայր, Պերլինի ռուս դեսպան կոմս Փաւել Շուվալով, մահէն մի քանի ժամ առաջ հասաւ։—Կրաժտանին կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ ելմտացոյցը 60 միլիոն ռուբլի հասութից յաւելուած կը ցուցնէ ծախուց վրայ։

—Փարիզ, 23·—Զօր· Պուլանժէ մտադիր լինելով առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ ինքզինք ընտրելի առաջարկել ի Փերփինեան ընդդէմ նախորդ վարչապետ Պ· Ֆլոքէի, սա նամակ մը հրատարակեց, որով կը յայտնէ թէ ինքզինք ընտրելի չպիտի առաջարկէ ի Փերփինեան, բայց նոյն գաւառի ընտրողաց խորհուրդ կուտայ ընտրել քաղաքացի մը որ կարենայ մաքառիլ ամեն խաբեբայներու և բախտախնդիրներու դէմ։

—) 25 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ՖԵՐՆԱՆՏ

—Առա՛ջ, ըսաւ Ֆէրնանտ խորունկ հառաչով մը·

Յետոյ, յանկարծ վերստանալով իր կեղծ զուարթութիւնը զոր վայրկեանէ մը ի վեր իրեն օգնութեան կոչած էր·

—Բայց կը յիշեմ, շարունակեց Ֆէրնանտ· կոմսին հետ կ'ընթրենք, այնպէս չէ՞·

—Այո՛, և կոմսը տուն գնաց հագուստ փոխելու։

—Ճիշդ ես ալ նոյն բանը կը մտածէի· Լաւ չէ՞ որ տուն հանդիպինք և ես ալ արդուզարդս շտկեմ։

—Այդ անխնամ վիճակին մէջ սքանչելի էք։ Մի՛ խանգարեր այդ գեղեցիկ անկարգութիւնդ, սիրելի հրեշտակս։ Կոմսին հաճոյ երեւնալ ուզողի մը երեսոյթը կ'առնուս։ Եթէ քսան հինգ տարեկան երիտասարդ մը եղած ըլլար, փոյթ չէր· սակայն ծերունները չփացնելու չենք· անոնք միակ հաճոյակատարներն են որք մնացած են մեզ։

—Ինչպէս որ կ'ուզէք, ըսաւ Ֆէրնանտ որ սրտին խորէն կը գոչէր թէ մի՛ գուցէ տուն վերադառնալուն Մօրիսի հանդիպէր։

Շրջագայութիւնը դեռ ժամ մը եւս շարունակեցին, սակայն խօսակցութիւնն այստեղ կանգ առաւ, և եթէ քիչ մը ոգեւորուեցաւ իսկ, անոր առարկայն Պ· տը Մոնժիռուն չէր այլ եւս։

Տիկին տ'Օլնէյ, տուն վերադարձին, սեղանը պատրաստուած գտաւ։ Ակներեւ էր թէ կոմսն ինչպէս արտօնութիւն խնդրած էր, անկից անցած էր։ Ժամ ճիշդ վեցին, տը Մոնժիռու կոմսին գալուստն իմացուցին։ Կոմսը ներս մտաւ և տան տիրուհին ողջունելով·

—Յայտնեցէք տիկնոջ, ըսաւ, որ եթէ ժամ վեցին եկայ, բոլորովին գաւառացի մը չեմ· մինակ զձեզ տեսնելու փափագս յառաջ մղեց զիս, այս է ամենը։

Յետոյ, կատարեալ բարեկիրթի մը ձեւերով բազմեցաւ կոմսն և ծայրագոյն հրապոյրով մը խօսեցաւ ամէն այն բաներուն վրայ որոց վրայ կը խօսին կանանց· Օբէռայի նոր Թատերախաղին վրայ, Իտալական Թատրոնի խմբին ի Լոնտոն ուղեւորութեան վրայ, գիւղագնացութեան խորհուրդներու վրայ, հարցունելով կանանց թէ ի՛նչ ընել մտադիր էին, վասն զի ինք որոշ բան մը չունէր ընելիք և յայտարարելով որ եթէ խորհրդարանն արձակուրդ թողուր, ինք պատրաստ էր առաջին քմահաճոյից տրամադրութեան ներքեւ դնել իր անձը։

Եւ այս բառերն արտասանած պահուն, Ֆէրնանտի երեսը կը նայէր իբր թէ ըսելու համար նմա· «Նշան մը ըրէ՛ք, տիկին, եւ այդ նշանն հրաման մը պիտի ըլլայ· փափագ մը յայտնեցէք եւ այդ փափագը պիտի իրագործուի իսկոյն։» Ֆէրնանտ, կոմսին պէս պատասխանեց թէ ինքն ալ չէր գիտեր ի՛նչ ընելիքը, սակայն ձմեռը կարի առանձնացեալ կեանք մը անցուցած ըլլալով, ամէն պարագայի մէջ, մտադիր էր փոխարէնն հանել գարնան։

Տիկին տ'Օլնէյ կատակերգութիւն մը ունէր ներկայացունելիք եւ այս զբաղմանը պատճառաւ Բարիզ պիտի մնար։

Սեղան նստան։ Պ· տը Մոնժիռու, որ երկու կանանց մէջտեղը բազմած էր, երկուքին համար ալ հաւասարապէս հաճոյակատար եղաւ, առանց դռեհիկ ընթացքի մը մէջ գտնուելու։ Կրնանք իսկ ըսել աւելի ծերունւոյ մը քաղցր հաճոյակատարութիւնն, երեւելի մարդու մը քաղաքավարութիւնն ունէր, քան կնահաճոյութիւն, այս բառին տրուած նշանակութեամբ։

Ֆէրնանտ, որ այնքա՛ն ազնիւ ճաշակ մը ունէր, եւ այնքա՛ն կատարեալ դատողութիւն մը, ակամայ նշմարեց որ Պ· տը Մոնժիռու արժանի էր այն համբաւոյն զոր կը նուիրէր նմա տիկին տ'Օլնէյ· եւ թէպէտ խորապէս տխուր էր իր ժպիտ, այսուհանդերձ երկու երեք անգամ ժպտեցաւ յանդէտս։

Սեղանէն ելան և սրահը գնացին սուրճ խմելու համար։ Մինչ գաւաթներն ափսէին մէջ կը դնէին, եկան իմաց տալ տիկին տ'Օլնէյի թէ տնօրէնն այն Թատրոնին ուր պիտի ներկայացունէր իր խաղ, եկած էր յոյժ կարեւոր զեկոյց մը ընել նմա։

—Սիրելի կոմս, գիտէք որ Թատրոնի տնօրէններուն հետ ակնածանօք վարուելու պարտաւոր ենք· ներեցէք ինձ ուրեմն որ վայրկեան մը բաժնուիմ ձենէ, զինքն ընդունելու համար· արդէն գանգատելու տեղի չունիք, յուսամ, լաւ ընկերուհի մը կը թողում ձեզ։

Այս խօսքերն ըսելով, ոտքի ելաւ, համբոյր մը առաւ Ֆէրնանտի ճակտէն, խոնարհութիւն մը ըրաւ կոմսին և դուրս ելաւ։

Ֆէրնանտ զգաց որ սիրտը կը ճմլուէր։ Արդեօք այս առանձնութիւնը կանխաւ պատրաստուա՞ծ էր տիկին տ'Օլնէյի ու կոմսին միջեւ· իրա՞ւ արդեօք այսքան թեթեւութեամբ կը վարուէին իր հետ։ Յետոյ, դեռ տիկին տ'Օլնէյ դուռը չփակած, դառնապէս յիշեց իր կացութիւնը։

—Արդէն ես ի՞նչ եմ, մտածեց ինքնին· հանրակին մը· շողոքորթութիւն պէտք չէ, Ֆէրնա՛նտ, և ինքզինքէն կարմրելի ձեւեր մի՛ առնուր։

Յայնժամ վեր առաւ գլուխը, զոր վայրկեան մը խոնարհեցուցած էր, եւ բռնադատեց իր ակնարկը՝ կոմսին վրայ յառել։

—Տիկի՛ն, ըսաւ սա, քաջալերեալ այն ընթացքէն, զոր առաւօտէն ի վեր Ֆէրնանտ ունեցած էր իրեն հանդէպ, և իր թիկնաթոռը մօտեցնելով այն բազմոցին որուն վրայ ընկողմանած էր նա, տիկի՛ն, բնաւ չէի տեսած զձեզ, սակայն յաճախ լսած էի ձեր գովեստը։ Բարձր գաղափար մը կազմած էի ձեր վրայ· դուք գերազանցեցիք զայդ ձեր անբացատրելի շնորհօք և ազնիւ ճաշակաւ· կ'սպասէի տեսնել որ գեղեցկութիւնը ձեր աչաց մէջ փայլէր իր սովորական փայլով, և այնքա՛ն համեստութիւն ու անուշութիւն կը գտնեմ ձեր նայուածքին ու խօսուածքին մէջ որ հազիւ կը համարձակիմ այժմ ըսել ձեզ ինչ որ քաջ գիտէք արդէն, այսինքն թէ անհնար է տեսնել զձեզ ու չսիրել։

—Ըսէ՛ք, պարոն, պատասխանեց Ֆէրնանտ խորին տրամութեամբ, թէ քաջ գիտէք թէ ես այն կիներէն եմ որոց ամէն բան կարելի է ըսել։

—Ո՛չ, տիկին, յարեց կոմսը։ Թերեւս այդ գաղափարով եկած էի աստ· այլ տեսայ զձեզ, ո՛չ այնպէս որպէս կը պատկերացնէին մեր նորելուկ երիտասարդաց բամբասանքներն, այլ ինչպէս որ էք իրապէս։ Եւ այժմ կը դողամ ու կը վարանիմ փորձելով հասկցունել ձեզ թէ յիրաւի չափազանց երջանիկ պիտի համարիմ զանձս եթէ ներէք ինձ ձեզ նուիրել մի քանին այն վայրկեաններէս զորս կը թողուն ինձ պաշտօնիս զբաղումներն։

Ֆէրնանտ քաղցր և մելամաղձիկ ժպիտով մը ընդունեց այս կանխամտածեալ յայտարարութիւնը։ Գիտնալու էր թէ ի՛նչ բան կը խռովէր իր հոգին, իմանալու համար թէ ի՛նչ դառնութիւն ունէր այդ ժպիտը։ Սակայն Պ· տը Մոնժիռու այդ լուրկ և գրեթէ աննշմարելի զգուշաւորութիւններն ակնարկելու ո՛չ աստիճան ո՛չ տարիքն ունէր· այնքան շատ կը փափագէր որ չէր կրնար խորը թափանցել։

Յայնժամ, առանց իր զգացումներն ուղղակի բացատրել ուզելու, այն սքանչելի արուեստով որով ընտրեալ անձինք ամէնէն դժուարին բաները կրնան ըսել, պայմանաց վրայ բանակցիլ սկսաւ այնպիսի փափուկ ոճով մը, որ կարելի չէր կասկածիլ այս ամօթալի առաջարկութեան նպատակին վրայ։ Արդարեւ, ո՛վ որ տեսնէր այդ ծերունին ու մանկամարդ կինն և լսէր անոնց խօսակցութիւնը, պիտի ենթադրէր թէ ամենասուրբ եւ պատկառելի զգացում մը մղեալ էր այն, պիտի կարծէր թէ հայր մըն էր որ աղջկանը հետ կը խօսակցէր, կամ ամուսին մը որ գիտնալով թէ հարկ էր իրեն տարիքին մեղքը բարութեամբ քաւել, կը ջանար հաճոյ երեւնալ իր կնոջ։ Հարստութիւն ունենալու երջանկութեանը վրայ խօսեցաւ իբր մարդ մը որ երախտագէտ պիտի մնայ եթէ օգնեն իրեն ծախսել զայն· գովեց վեհանձնութիւնն այն բարեկամուհւոյն որ արժէք պիտի տար իր հարստութեան վատնելով զայն։

—Բաժանումն, ըսաւ, յաճախ արդար գործ մըն է, պարտքի մը հատուցումն։ Մոխրագոյն երկու գեղեցիկ ձիեր միթէ սահմանեալ չե՞ն երեւիր թեթեւապէս տանելու մանկամարդ վայելուչ կին մը քան լրջադէմ մարդ մը։ Օբէռայի օթեակ մը միթէ բնական կերպով պատրաստեալ չերեւի՞ր թարմ ու ծաղկատի դէմք մը շրջանակելու համար քան տարիքոտ մարդու մը խուպոտ դէմքը։ Իրեն պատշաճ տեղը օթեակի մը խորն է, ամենէն մթին անկիւն մը, եւ այն ալ՝ եթէ ուզեն հանդուրժել նմա։

(Շարունակելի)

—Փարիզ, 23.—110 Թիւ Թորփիլանաւուն ընկղման վրայ Պ. Մարթէնփրէյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ այսօր հարցում մ'ուղղեց ծովային նախարար Քրանձ ծովակալին, որ պատասխանեց թէ նոյն ձեւէն ու տեսակէն տակաւին 50 Թորփիլանաւեր կան, բայց միջոցներ ձեռք պիտի առնուին աւելի հաստատութիւն և տոկունութիւն տալու այս ձեւ Թորփիլանաւուց։ Մէն մի Թորփիլանաւի նորոգութեան համար 15,000 ֆր. ծախք պիտի լինի։ Պ. Վիքերոհայմէր գոհ չլինելով նախարարին այս բացատրութիւններէն, հարցումն հարցապնդման փոխել ուզեց։ Կարճ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ այն յանձնաժողովոյ ընթացքին վրայ որ պաշտօն ունէր յանուն կառավարութեան քննել և ընդունել շինուած Թորփիլանաւերն, և յետոյ Ժողովը պարզ օրակարգ մը քուէարկելով շատացաւ։

—Նօ— կ'ըսէ թէ գերմանական կայսերական պատուիրակ Պ. Վիսմանի կազմակերպած արշաւանքը դէպ հետեւանք պիտի ունենայ։ Արաբական շարժման շրջանակն եւս քան զեւս կը ծաւալի թէ՛ Ափրիկէի ներսերն և թէ՛ եզերաց վրայ։ Բովանդակ մահմետական աշխարհն հակառակ է այս արշաւանքին, զոր Իսլամութեան դէմ խաչակրութիւն մը կը համարի։ (Մօնիթէօր.)

—Միլան թագաւոր մարտ 23ին Վիէննայէ Պելկրատ վերադարձաւ, երկար խորհրդակցութիւններ ունենալէ յետոյ Քալնոքի կոմսին և նորա գըլխաւոր օգնականին հետ։ Միլան Պուլկարիայէն անցած միջոցին, Ֆերտինանտ իշխան և պուլկար կառավարութիւնը մեծ պատուով պիտի ընդունին զնա։

—Փարիզի Դրամատան (Banque de Paris) Տնօրէնին հրաժարման լուրն անցեալ շաբթուն մէջ ֆրանսական թղթոց անկման պատճառներէն մին եղաւ։

—Աղեքսանդր մանուկ թագաւորն անդամակցեցաւ Սրբոյն Սավայի ընկերութեան, որ նպատակն է ազգային զգացումները մշակել Սերպիոյ և ուրիշ երկիրներու Սերպերուն մէջ. խոստացաւ նաև տարեկան նպաստ մը Պելկրատի սերպիական թատրոնին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ ԺԲ. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 17 Մարտ, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 7 ին և փակուի 10ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

14 Մարտ 1889

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. — Երկամեայ համարատուութիւն նախորդ Կրօնական Ժողովոյ.

Բ. — Առաջարկութիւն նախորդ Քաղաքական Ժողովոյ՝ Սովելոց դադարեալ Յանձնաժողովոյ յաւելեալ գումարն արհեստական կրթութեան յատկացնելու մասին.

Գ. — Ծրագիր Առաջնորդական վիճակաց վերակազմութեան. (Տեղեկագիր Ատ. Վարչութեան).

Ատենադպիր
Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Ազգային Պատրիարքարանը՝ բարերար և մեծանձն աղա Մկրտիչ Սանասարեանցի նպաստիւքը Պարբերդի Սորսորու վանուց մէջ կառուցանելի ազգային գիշերօթիկ վարժարանին շինութիւնն արտօնող կայս. Ֆերմանը խնդրած էր։

Կը տեղեկանանք թէ Բ. Դուռն այս մասին տեղական կառավարութենէն հարկ եղած տեղեկութիւնները ստացած է և պիտի շնորհէ խնդրուած շինութեան արտօնութիւնն, որուն կ'սպասեն անձկանօք ազգն և բարերար աղա Մկրտիչ Սանասարեան։

Կը լսենք թէ Ուսումնական Խորհուրդը խնդրած է Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոսէն ազգային Մատենադարանն աւելի վայելուչ դիրքի մը մէջ դնելու համար տեղեկագիր մը պատրաստել։

Կուտինայի առաջնորդ Արժ. Պօղոս վարդապետ Խօլասեան, որ ժամանակէ մ'ի վեր Աֆ. Գարահիսար կը գտնուէր տեղւոյն ազգային անկերպարան կացութիւնը կարգի դնելու համար, տեսնելով որ տիրող դժուարութեանց և զանազան կուսակցութեանց պայքարներուն մէջ անհնար է իրեն բարւոք գործ մը տեսնել, հրաժեշտ առեր է ժողովրդեան և վերադարձեր է ի Կուտինա, ուր իւր բացակայութեան առեն խռովութիւնք ծագած են վարժապետի մը պատճառաւ։

Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչ Գեր. Յարութիւն եպիսկոպոս Յովհաննէսեան, որ երկու ամսէ ի վեր կաթուածահար՝ անկողնոյ կը ծառայէր, երեկ ժամ 6ին ի Տէր հանգեաւ։

Օծման և յուղարկաւորութեան հանդէսը կը կատարուի այսօր։

ԼՍԱՐԱՆ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Յառաջիկայ կիւրակէ տեղի կ'ունենայ Ասիական ընկերութեան Լսարանը Բերայի Յունաց Սիլլոգոսի սրահին մէջ։ Լսարանին յայտագրին ամեն տարւոյ նման յանկուցիչ նիւթերու հաւաքածոյ մըն է, և վստահ ենք թէ հասարակութիւնը փութեռանդն և յոգնախուռն պիտի դիմէ ի սրահն Սիլլօգոսի, ուր Պ. Սաւէ գիտական հետաքրքրաշարժ նիւթի մը վրայ պիտի խօսի ժողովրդական պարզ լեզուով, Մինաս էֆ. Չերազ պիտի պատմէ այն տպաւորութիւնները զորս ունեցած իւր ի Տփղիս վերջին ուղեւորութենէն, և Պ. Ադամեան, որ անձնուիրաբար իւր մասնակցութիւնը շնորհած է Լսարանին, պիտի ներկայացնէ Վսեմ. Տիկին Տիսսօ փաշայի սրտայոյզ մենախօսութիւնն, [illegible], և՝ ֆրանսերէն լեզուաւ՝ Համլէթի յիմարութեան հռչակաւոր տեսարանը։ Պ. Գլօտիւսի խումբէն դերասանուհի մը պիտի կատարէ Օֆելիայի դերը։

Պ. Ռոսսի հրաւիրուած է ներկայ գտնուիլ հայ արուեստագէտին ներկայացմանը։

Չ'մոռնանք յիշել թէ երաժշտաց ընտիր խումբ մը պիտի նուագէ մերթ ընդ մերթ ընտրելագոյն հատուածներ։

Մուտք սակն է մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։

Ռուսիոյ Տպագրական ընդհանուր տեսչութիւնն Օտեսայի համար դրաքննիչ նշանակեր է տեղւոյն Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ քահանայ Արժ. Տ. Գրիգոր Խորասանճեանց, օտար երկիրներէ ստացուած հայ գրեանց և լրագրաց համար։

Եգիպտական լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Գահիրէի Բարեգործական ընկերութիւնը տեղւոյն Խտիվեալ թատրոնին մէջ ներկայացում մը պիտի տայ ի նպաստ Եգիպտոսի հայ վարժարանաց ու աղքատաց և թէ այս բարենպատակ ձեռնարկին կը նախագահէ օսմանեան պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա։

Գում-Գաբուի չորից Թաղից Աղքատասէր ընկերութեան Տնօրէն Խորհուրդն ամսական նուիրատուութեանց ցանկ մը սահմանած ըլլալով, կը փութայ շնորհակալութեամբ հրատարակել փետրուար ամսոյ նուիրատուաց անուանքը.

Մեծ. Յարութիւն Շէքերճեան	դրշ.	20
» Ալիքսան Քափաքճեան	»	20
Մհր. Յովակիմ Մրգավաճառ	»	10

Մեծ. Բարսեղ էֆէնտի Ղազարոսեան 2 պանեօ ամենալաւ շինուածքով, ջահիւք խորհրդոյն սենեակին։

Մահտեսի Նազարէթ աղա Մսավաճառ 1 ոչխար. Մեծ. Պետրոս էֆ. Մանիկեան 31 դեղագիր. Մեծ. Սահակ էֆ. Աստուածատուրեան 11 դեղագիր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բերայի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ նոյն դատարանի ընդհանուր դատախազութեան գլխանի առաջին քարտուղար Մազհար պէյ, պահելով հանդերձ իւր այդ պաշտօնը։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան արուեցաւ Տէօյչ Պանք դրամատան վարչական ժողովոյ անդամներէն Պ. Մարքաօզիի և դրամատեր Պ. Ժիւլ Թրէնիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. պալատան նուագածուաց խումբին տեղակալներէն Բիզա պէյի և յիսնապետներէն Սալիհ պէյի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ վաճառական Պ. Շավէնի կնոջ։

ՆԱՏԻՐ ՓԱՇԱ

Երէկ գիշեր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի Բերա, Օթէլ տը Պիզանս, ի պատիւ Վէնա զօրավարին (Նատիր փաշա) որ կը տօնէր բրուսիական բանակի ծառայութեան մէջ մտնելուն վաթսնամեայ տարեդարձը։ Գերմանական դեսպան Պ. տը Րատովից, ընդհ. հիւպատոսն, օսմանեան ծառայութեան մէջ գտնուող գերմանացի սպայք և զօրավարին բազմաթիւ բարեկամք ներկայ էին սեղանին։

Նատիր փաշա օսմանեան բանակին մէջ կը գտնուի աւելի քան յիսուն տարիէ հետէ և ժամանակակից է Մոլթքէի որ 1836-39ին կը գտնուէր աստ։

Սոյն փառաւոր տարեդարձին առթիւ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհել Նատիր փաշայի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Մաքսային սակագնոց առթիւ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի նախագահութեամբ Աւստրիոյ հետ կատարուած բանակցութիւնք բարւոք ելք մը ստանալու վրայ են։ Կ'ըսուի թէ այն մէկ քանի կէտերն, որք անհամաձայնութեան առարկայ եղած էին, կայս. կառավարութեան շահուց համապատասխանող եղանակաւ մը կարգադրուելու վրայ են։

Թանը՛ն կ'իմանայ թէ Գերմանիոյ դաշնէն ընդունած է Թուրքիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ կնքելի առեւտրական նոր դաշնագրոյն համար Բ. Դրան կողմէ պատրաստուած ծրագիրը։

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆՔ ԵՒ ՄԵԿՆՈՒՄՆՔ

Երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցան Սէյտ Ֆագըլ փաշայի որդին Հասան փաշա ի Հիճազ, Ադրիանուպոլսոյ նորընտիր տէֆթէրտար Րէֆիգ պէյ յիւր պաշտօնատեղին և Պրուսայի նահանգին Տէֆթէրտար Խազանիի պաշտօնեայ Նէճադի պէյ՝ ի Պրուսա։

Նոյնպէս երէկ մեկնեցան մայրաքաղաքէս՝ Պ. Կիւսթավ Ռոսս ի Պուքրէշ, Մաքսիմ Թնդանօթներու փորձեր կատարել տալու համար և սպանիական դեսպանատան քարտուղար Պ. տիւ Պօսք՝ ի Պիրէօ։ Թէհրանի անգլիական դեսպանատան քարտուղար Պ. Քէնտի եւս իր կնոջ հետ այսօր կը մեկնի ի Թէհրան, Պաթումի ճամբով։

Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին կայս. պալատան կարասեաց տնօրէն Հաճի Ալիֆ պէյ՝ Զմիւռնիայէն, Թաշքէօփրիւի գայմագամ Իհսան պէյ՝ Սամսոնէն, Գերմանիոյ Միւնիխ քաղաքին զօրական խորհրդական Պ. Կողհէյֆ՝ Պիրէօսէն և Ադրիանուպոլսոյ ու Սէլանիկի դատական քննիչ Ահմէտ Աթիֆ պէյ՝ Սէլանիկէն։

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐ

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Սերպիոյ հրաժարեալ Միլան թագաւորը շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։

Կ'ըսուի թէ Միլան թագաւորն, որ ծպտեալ կը ճամբորդէ, ի Բերա օթէլ մը պիտի իջեւանի։

Սերպիական դեսպանատունը մինչեւ երէկ ո՛ և է հրահանգ ընդունած չէր թագաւորին բնակութեան յատուկ մասնաւոր տուն մը վարձելու համար։

Յայտնի չէ թէ Միլան թագաւորն ո՛րչափ պիտի մնայ ի Կ. Պոլիս։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Պ. Բամպլա առջի օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշայի հետ, ի մասին Մակեդոնիոյ երկաթուղեաց շինութեան։ Պ. Բամպլայի ծրագիրը երկարօրէն քննուած է, սակայն վերջնական որոշում մը տրուած չէ տակաւին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Անցեալ 304 տարւոյ մարտէն մինչեւ փետրվարի վերջը Պետական Խորհրդոյ դատական ճիւղին յանձնուած են 586 խնդիրք, որոց 498ը կարգադրուելով, մնացեալ 88ը փոխանցուած են ներկայ տարւոյ։ Նոյն ճիւղէն մէկ տարուան մէջ զանազան տեղեր ուղղուած են 226 պաշտօնագիրք։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Բեդերսպուրկէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ այս օրերս պատիւ ունեցեր է Ցարին ներկայանալու որ յայժ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրեր էր իւր ներկայացուցչին։ Պ. Նէլիտոֆ մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ առաջ. շաբթուն։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Ինչպէս արդէն ծանուցեցաւ, գերմանական ընկերութիւն մը պիտի կազմուի Նիկոմիդիա-Էնկիւրիի երկաթուղեաց շինութեան համար։ Վիդալի կոմսն և շինութեան ընկերութիւնն, որ ի Բարիզ, մասնակցութեան մեծ բաժին մը պիտի ունենան այս ընկերութեան մէջ որ պիտի կառավարուի երեք անօրէններով, Վիդալի կոմսն, Պ. Պիէդ-Երման, տնօրէն սերպիական երկաթուղեաց, միանգամ իտալական աշխատութեանց համար, և գերմանացի մը որ մասնաւորապէս պիտի ստանձնէ հաշուակալութեան գործը։ Քիլոմեդրական միջին գինն է 123,000 ֆրանք։ Գծին երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 470 քիլոմեդր։

⁂

Նիկոմիդիայէն կը գրեն թէ Տր. Սիեմենս և իւր կինը, Պ. Պ. Բիւլման, Բար, և երկաթուղւոյ ուրիշ գլխաւոր պաշտօնեայք «[illegible]» գնացեր են աչքէ անցընել յիշեալ գիծը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Սխալ է այն զրոյց թէ Արեւելեան երկաթուղեաց Վիէննայի վարչութեան անդամներէն Պ. Լանկ պաշտօնի մը պիտի կոչուի ի Կ. Պոլիս, որպէս ծանուցած էին լրագիրք ոմանք։ Պ. Լանկ որ այդ երկաթուղիները շինող ձեռնարկուին որդին է, պարզապէս եկած է քննական պտոյտ մը կատարել, եւ ութ օրէն Վիէննա պիտի վերադառնայ։

⁂

Արեւելեան երկաթուղեաց գլխաւոր քննիչ Պ. Լօզեր, որ քանիցս վարած է նաեւ առժամեայ տնօրէնի պաշտօնն, հրաժարական տուեր է ընկերութեան ծառայութենէն։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երէկ Ալեքսան դեղարանի գործաւորներէն Զմիւռնացի Ռուբէն անուն 19 ամեայ հայ երիտասարդ մը անձնասպան եղաւ։ Բժշկական քննութիւն մը կատարուելով հաստատուեցաւ թէ տարաբաղդ երիտասարդը ասիտ բրիւսիք ըմպելով վերջ տուած էր իւր կենաց։ Երիտասարդն իւր ձգած երկու նամակներու մէջ յայտնած էր թէ երեք պատճառներ, զորս բացատրած չէր, մղած էին զինքն անձնասպանութեան։

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓԱՓԱԳ

Զմիւռնիոյ [illegible] լրագրոյն մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

Այնուական հայ ընտանիքի մը պատկանող կին մը, յիսնուն-հինգ տարեկան, որ սակայն կորուսած չէր իւր մտաւորական կարողութիւններն, ընթերցանութեան սովրած չլինելով հանդերձ, իւր ժամանակին մեծագոյն մասը կ'անցունէ այժմ Ս. Գիրքը «լափելով»։

Այդ պատկառելի կինը որուն համար հայերէն գրերը դեռ տասն տարի առաջ նշանագրեր էին, լսելով իր թոռանց յորդորներն սովրին և կրկնել տալով անոնց դասերը, իր կարգին ընթերցանութիւն ուսած է և այժմ ձեռքէն չի ձգեր Ս. Գիրքը զոր անյագաբար կ'ընթեռնու։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐԱՏՈՒՆ

Անցեալ 304 տարւոյ Նոյեմբերէն մինչեւ փետրուարի վերջը օսմանեան Թղթատարատանէն նամակաց, առանձներու, պաշտօնագրոց և այլոց առաքմանց թիւն է 59,196 և ժամանմանց թիւն է 47,239։

ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐ

Դրէզտէն կը գրեն թէ տիկին Սառա Պէռնար իւր խմբին հետ անցեալ հինգշաբթի Դրէզտ հասեր է Պերլինէն։ Աշխարհահռչակ դերասանուհին հինգ ներկայացում պիտի տայ ի Դրէզտ։ Յոյժ գոհ մնացեր է Իտալիոյ մէջ իր կատարած պտոյտէն։ Քարնիվալի թատրոնին մէջ տուած հինգ ներկայացմանց արդիւնքն եղած է 50,000 ֆրանք։

Երէկ գիշեր Գուզկունճուքի բարձանց վրայ ի Մրէնկի, լեռ. հրդեհ ծագելով չորս մեծ տուներ այրեցան։

—Նախընթաց գիշեր ի Պոլիս Ֆազըլ փաշա թաղը մէկ քանի չարագործներ վախճանեալ Ֆուատ փաշայի թոռան Հիքմէթ պէյի տունը մտան և բաւական կարասիներ գողցան։ Ոստիկանութիւնը չարագործները կը փնտռէ։

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը շրջաբերականներով ամեն կողմ ղրկեց բըժշկական վարժարանին կողմէ պատրաստուած հրահանգ մը ի մասին պատրաստութեան կարագի։ Այս հրահանգ կը նըշանակէ այն պայմաններն որովք կարելի է կարագն երկար ատեն դիմացնել, որպէս զի օտար արտադրութեանց հետ մըրցելու կարող լինի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աշխըլ Փէթէոլի մէջ, Տօքթօր Վ. Ժանտէլի ստորագրութեան ներքեւ, հետեւեալը կը կարդանք Թոքախտի առողջաբանական դարմանման վրայ.

«Դժբաղդ Թոքախտաւորներուն խնամելու համար այն հազալու ճիգերն, այն անհուելի հեծկլտուքները զորս բոլոր բժիշկք գիտեն, շատ պարզ միջոցներ կան։ Շատ կամք եւ ուշադրութիւն, քանի մը ումպ պաղ ջուր կամ շատ տաք կաթ, քթէն մեծ շնչառութիւններ, վերջապէս խայծդանակաւոր քանի մը բաստիլներ, օրինակի համար Ժէռոտլի Բաստիլները։» H

ՏՕՔԹՕՐ Վ. ԺԱՆՏԷԼ

Ի Կ. Պոլիս կը գտնուին [illegible] Օ Պօն Մարշէ— [illegible] — Ն. և Ջ. [illegible] —Թիլթոս— Նէտէլլիոս— Թէոտորիտէս— Վ. [illegible] Քասապեան— Տ. Մ. Մէգրի— Ա. [illegible] — Նէտէլլիոս և ընկ. [Պոլիս]։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Արեւելեան երկաթուղեաց Պարտաթղթոց 115րդ վիճակահանութիւնն հրապարակաւ պիտի կատարուի Արքունի փոստերանոցին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային, յառաջիկայ երկուշաբթի, 1 ապրիլ (Ն. Տ.), ճիշդ կէսօրին։

Կ. Պոլիս, 13/25 մարտ 89

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, այս գիշեր Բերայի Նոր Թատրոնին մէջ շքեղ ներկայացում մը կը տրուի օսմանեան թատերական խմբին կողմէ, Թուրքերէն լեզուաւ, ի նպաստ Պ. Ս. Պէնկլեանի, տնօրէն օսմանեան դուսանորդական խմբին։

Ներկայացուելիք խաղն է ՄԱՐԻԱՆ [illegible] ԶՕՐԱՊԵՏ, թատերգութիւն 7 արարով, և ԿԱՄԿԱՄՕՏ ԱՆԵՐԸ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մէկ արարով։

Գլխաւոր դերակատարք են Պ. Ս. Պէնկլեան (որ պիտի կատարէ Պէյնարի դերը) Պ. Պ. Մնակեան, Ալիքսանեան, Տիկին Զ. Հէքիմեան, Տիկին Ա. Պինեմեճեան և այլ ծանօթ դերասանուհիք ու դերասանք օսմանեան խմբին։

Տ. Չուխաճեան էֆէնտիի առաջնորդութեամբ տասն և ինը անձերէ բաղկացեալ նուագածուաց ընտիր խումբ մը միջնարարներու ատեն «Արաբիներ» և «Լէյլէյլիճի Հօրհօր» գուսաներգութեանց ընտիր կտորները պիտի նուագէ։

⁂

Պ. Գլօտիւսի ֆրանսական խումբը վաղը գիշեր պիտի ներկայացնէ

ԳԱՐՄԷՆ
(CARMEN)
վերջին անգամ ներկայանալի

ԹԵԻԹՕՆԻԱՅԻ ՍՐԱՀ

Կիրակի 31 մարտ (Ն. Տ.) ի ժամ 2 ½ ցերեկի

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ՏՐՈՒԵԱԼ
Ի Պ. ՕԿԻՒՍՏ ԼԱՆՑՕՆԻԷ
ԱՋԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
[illegible]
Պ. Զ. ՔԱԲՈՒՋԵԼԼԻԻ

ԾՐԱԳԻՐ

1. Յուզք (brindisi) Վէրտիի պիտի երգէ՝ — Օ. Լանցօնի
2. Ստեֆանի Կավոտ Կըլիպաւըլքա պիտի սուլէ՝ — » »
3. Հիւսք (fantaisie) Սոնամպուլայ օբերայէն՝ ջութակի համար ձայնակցութեամբ դաշնակի պիտի ածէ՝ — Զ. Քաբուջելլի
4. Փօլայի՝ Կունոյի, գեղօն (romance) Հալէվիէ պիտի երգէ՝ — Օ. Լանցօնի
5. Ֆաուստ՝ պարերգ (ballade) Թիւլէի արքային, և երանակ գոչարաց պիտի սուլէ — » »
6. Նուագահանդէսի մազուրքա Ջուլիանէն, դաշնակի վրայ Ալեքս. Բազօրդի պիտի ածէ՝ — Զ. Քաբուջելլի
7. Իտալական երգ արքունի կապէլթի պիտի սուլէ՝ — Օ. Լանցօնի
8. Նուագ Տուքրիազոյի՝ պիտի երգէ — » »
9. Պարսկային երգ Սղրաուսի պիտի սուլէ — » »
10. Օսմանեան երգ՝ պիտի սուլէ և կիթառով ձայնակցէ — » »

Դաշնակահարն է Պ. Է. Թօտրիէրի.
Մուտք 2 Մէճիտ.
Տոմսակք կը վաճառուին Թօմէնտրինկէրի Բերայի հաստատութեանց մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 26 մարտ

Երեսփոխանաց ժողովն ընդունեց, հակառակ Ելեւմտից նախարար Պ. Ռուվիէի ընդդիմութեան, օրէնք մը որ կը վերակազմէ ընդհանուր հարկահաւաքներու պաշտօնէութիւնը։

Աթէնք, 26 մարտ

Երեսփոխանաց ժողովը 10ի դէմ 90 ձայնով ընդունեց արքայական ընտանեաց վերաբերող օրինական ծրագրերը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 15 մարտ
Դահեկան

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)		110 5/8
Ց » » (վճռ.)		110 1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)		22 90
» » » (վճռ.)		22 97 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [illegible] Սէրի		16 26
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	16 26
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	16 29
Կէս օրին	»	16 29 1/2

[illegible] ՏԱԽԻԼ

Երէկ երեկոյ	42 30
Այս առաւօտ	42 25
Կէս օր	42 25

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	27 30
»	Բ. »	16
»	Գ. »	16 9 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 22
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	9 4
Պանք տը Քօնս	»	»	7 20
Սօս. Շանժ է Վալէօր	»	»	4 30
Թրամուէյ	»		475
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.		50 25
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ			— —
Բաժնեթուղթ Լավրիումի	»		104 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 37
Անգլիական ոսկի	»	110 32
Իմփէրիալ	»	91 10
Փլորին	»	51 15
Ռուպլի Թղթադրամ	»	8 41
» արծաթ	»	77 25
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	108 25
Վէյնոց	»	103 30
Հինգնոց	»	103 30
Մէթալիք	»	102 20
Թասֆիյէ	»	7 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 26 Մարտ ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ		98 5/8
Օսմ. »	Սէրի Դ. բացուեցաւ	15
» »	» գոցուեցաւ	15 1/16
» »	» Ա.	27 1/2
» »	» Բ.	15 5/8
» »	» Գ.	14 7/8
Օթօման 1871		90
Փոխառութիւն 1877		100 1/2
Պանք Օթօման		11 5/8
Ռուսական փոխառ. 1873		102 3/4
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)		88 3/4
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ)		103 5/8
Տայրա Սանիէ		83 1/2
Տօմանիալ փոխառ. Ռօչիլտ		102 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 52 1/2

Վիէննա, 26 Մարտ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 95
Օսմանեան երկաթուղի	23 70

Բարիզ, 26 Մարտ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %		104 75
» » 3 %		85 67 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ	Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 15
» »	» գոցուեցաւ	15 20
» »	» Բ.	— —
» »	» Գ.	15
Օսմանեան երկաթուղի		49 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք		— —
Պանք Օթօման		546 25
Քրէտի Լիոնէ	Գ. Կ.	663 75
» Ֆօնսիէ		1310
Գօնդուար տ'Էսքօնթ		96 25
Սուէզի ջրանցք		2240
Ռուսական 5 % 1877 ի		102 1/8
Իտալական Ռանթ		96 30
Սպանիական (արտաքին)		75 3/8
Եգիպտական միացեալ		447 50
Բրիօրիթէ Թիւրք		435
Հելլենական 5 %		445
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 29

ԲԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 26 Մարտ Ժ. 10 Վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	85 96 1/4
Օսմանեան քօնսօլիտէ	15 30
Եգիպտական	449 37 1/2

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԵՐԱ, 14 մարտ

Պ. Ադամեանի Յոբելեանի երեկոյ՝ Հանդիսատես հասարակութեան ցրուեցաւ գրքոյկ մը որ կը նկարագրէր Հայ Արուեստագէտին քսանհինգամեայ բեմական գործունէութիւնն և կը պարունակէր Ռուսիոյ նշանաւոր լրագրաց ոմանց կարծիքները նորա դերասանական արժանեաց մասին։

Այժմ զրոյցներ տարածուած են, իբր թէ այդ գրքոյկի պարունակած վկայութիւններն հնարովի են և թէ ռուս մամուլն այդպիսի բարձր կարծիքներ յայտնած չէ բնաւ Պ. Ադամեանի վրայ։ Իբր աշխատասիրող Ադամեանի կենսագրական գրքոյկին, անհրաժեշտ հարկ մը կ'զգամ յայտարարել աստ թէ այդ տարածուած զրոյցները [illegible]։

Գրքոյկի փաստերն առնուած են Նովոստի, Նովոյէ Վրէմիա և ռուսական այլ գըլխաւոր լրագիրներէ, անուանական յիշատակութեամբ և թուականաւ։ Այդ և ուրիշ բազմաթիւ ռուս թերթեր իմ քով կը գտնուին և ի պահանջել հարկին կարող եմ ցոյց տալ փափաքողաց։

Պ. ՏՕՆԱՊԵՏԵԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ Ի ԲԵՐԱ

Կարծես տակաւին յունկս կը հնչեն այն Թրթռուն գեղգեղներն՝ այն վսեմ շեշտերն՝ այն երկնաթռիչ նուագներն եւ մանաւանդ այն աննման՝ հրեշտակային ձայնն որ հմայեց զիս երէկ, ի Բերա, ի նպաստ զպրոցաց տրուած նուագահանդիսին մէջ. և տակաւին յուզմանս ու յափշտակութենէս չսթափած կ'ուզեմ գրել երկու տող վասն այն գեղեցիկ հանդիսին, թէեւ մարդկային լեզուն անկարող է բացատրելու երաժշտութեան ներգործութիւնը։

Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն յարակից նորակառոյց շէնքին մեծ սրահին մէջ հաւաքուած էին Հայոց հայ-լայֆին վերաբերող գրեթէ բոլոր ընտանիքներն, հեռաւոր գիւղերէ իսկ երաժշտասէրք փութացած էին անդ։ Նորատի կանայք, մատաղ օրիորդք գեղեցիկ ու վայելուչ եւրոպական ճաշակով հագուած, ախորժ տեսարան մը կ'ընծայէին աչաց, որպէս նաև ձմեռնային հաստ կրկնոցներով նստող արք յոյժ անհաճոյ տեսք մը ունէին։

Ժամը ութին մօտ էր ու սրահն ողջոյն արդէն լի, ու տակաւին հանդէսը չ'էր սկսեր, աստի անտի անհամբերութեան նշաններ կը տրուէին, երբ լուր տարածուեցաւ թէ տխուր զուգադիպութեամբ մը, նոյն օրը յուղարկաւորութիւն մը պատահած է յեկեղեցւոյ Ս. Երրորդութեան, վասն որոյ Պատ. Յանձնաժողովն պարտաւոր դատած է մէկ ժամու չափ յետաձգել հանդէսն, մեռելոց նուիրական երգերը սիրոյ շեշտերովն ու զըւարթուն եղանակաց հետ հնչիւններովը չ'վրդովելու համար։ Բարեպաշտ զգացում, գովելի փափկանկատութիւն։

Վերջապէս սրահին աջակողմեան դըռներէն մին բացուելով երեւան եկան պարոն Լոմպարտի դաշնակահար վարպետը, ջութակահար Պ. Սիլպէր և Պ. Պօրաճինէ՝ որ լաւ սրինգ կը նուագէ։ Սրահին ճակատը կէս թատերասրահի ձեւով տեղ մը յատկացած էր նուագածուաց ուր դրած էին նաև մեծ գեղեցիկ դաշնակ մը, զոր ձրիաբար փոխ տուած էր Պ. Քօմանոսինկէր։

Առաջին եռեակը (trio) զոր եղանակեցին երեք վարպետները, բաւական գեղեցիկ էր, այլ փոքր ինչ թոյլ եղանակ մը, որ մերթ ընդ մերթ քնացուցիչ ըլլալ կ'ըսպառնար. բացման մը համար կարելի էր լաւագոյն ու աւելի աշխոյժ, աւելի որոտընդոստ կտոր մը ընտրել. ինչ և իցէ, ծափահարութիւնք չպակսեցան. ու իւրաքանչիւրին աչքը նոյն աջակողմեան դըրան յառեալ մնաց, ուր հաւաքուած էին հանդիսին մասնակցող արուեստագէտք. ամէնուն սիրտը կը թրթռար, մանաւանդ մէկ քանիներո՜ւն։

Վերջապէս ի տես եկաւ Տիկին Այվազեան, սեւեր հագած, ծափահարութիւնք գռաւցուցին սրահը, Պ. Լոմպարտի դարձեալ դաշնակին առջեւն անցաւ. խորին ու անվրդով լռութիւն մը կը տիրէր համայն, կարծես շնչոյ տուրեւառն իսկ դադրած էր. սկսաւ երգն ու զմեզ զամենքս դիւթեց. . . այն ի՜նչ երկնաթռիչ ձայն, այն ի՜նչ գեղգեղանք, մանաւանդ այն ի՜նչ չեշտեր։ Երնանիի սիրուհին է այն որ կ'երգէ ու իր սիրտն ու հոգին, սէրն ու գորովը համայն կը դնէ իր երգին մէջ. և Տիկին Այվազեան մեծ արուեստագէտի մը համայն տաղանդովը երգեց այդ հիանալի կտորն, որ դժբաղդաբար շուտ աւարտեցաւ. ո՜հ, որքա՜ն տենչալի էր մեզ օրերով, ժամերով ունկնդրել այդ երկնային երգոց արձագանգին որ կարծես զմեզ այլ աշխարհ մը փոխադրեց ուր ամէն ինչ դաշնակութիւն ու բանաստեղծութիւն, սէր ու կեանք էր։

Շատ գեղեցիկ էր նաև Պէրիօի քմերգը զոր ջութակի վրայ նուագեց Պ. Սիլպէր. ճշմարիտ արուեստագէտ մ'էր այդ երիտասարդն ու արուեստին ամէն դժուարութեանց կը յաղթահարէր անվրդով ու անփոյթ, և որքա՜ն համեստ էր նա. հոն այն վայրկենին զայն ջութակ ի ձեռին տեսնողը կը յիշէր Կարապի Երգը, Ժ. Օնէի այն փափուկ ու բանաստեղծական վէպիկն, որուն դիւցազնին հետ այնքան նմանութիւն ունէր Պ. Սիլպէր։

Իբրեւ թենոր Պ. Շէօնէօնէ բաւական լաւ երգեց, իր ձայնը շատ համակրելի է, մանաւանդ Պ. Քէօսէեանի հետ երգած երկեակը շատ յաջող էր. Տօնիցէթթիի Պէլիզէր օբէրային մէկ կտորն էր այն ուր երկու արուեստագէտք ի հանդէս ածեցին իրենց ձայնին բոլոր հրապոյրներն։

Ցետոյ այն մեծ երկար ու սեւ դաշնակին առջեւ եկաւ նստաւ մատաղ ու սիրուն դեղձանիկ օրիորդ մը, վարդագոյն շղարշէ թեթեւ արդուզարդով մը, կուրծքն ու ծոծրակը հոլանի, գարնան ծաղկի մը պէս թարմ, առաւօտեան հովին պէս փափուկ։ Նուրբ ու սպիտակ մատիկներն սկսան դեգերիլ փղոսկրէ զարկերուն վրայ և հեռաւոր անտառաց մէջ նուազող երեկոյեան զեփիւռին պէս տկար հառաչներ հծծեցին մեր ականջներուն. տխուր էր այդ եղանակը, կարծես նորատի աղջիկն իւր մէկ վաղամեռ ընկերուհւոյն շիրմին վրայ կ'արտասուէր գիշերանց, և հովը նոճէ նոճի սուրալով մեզ կը բերէր անոր արձագանգները։ Թախծալից կը դիտէինք այդ քնքոյշ հակն որ այնքան մատաղ, գիտէր արդէն այնքան տխուր նուագել. այլ յանկարծ՝ որպէս ամառնային հանդարտ տօթին կը յաջորդէ մրրկայոյզ փոթորիկն՝ իւր շանթերովն ու որոտումներովը, տակն ու վրայ հանելով ծառերն ու ծաղիկները, նոյնպէս այդ արտասուաթորմ մեղմ նուագը տեղի տըւաւ աշխոյժ՝ զուարթ՝ եռանդուն եղանակի մը. դաշնակն՝ այն մեծ դաշնակը՝ սկսաւ դողդղալ կոյսին մատանց ներքեւ և Շօբէնի Բօլօնէզը, իւր ամենէն զուարթ չեշտերովն ու ամեն նրբութիւններովն ըզմայլեցուց զմեզ, և մնացինք մատերն ի կախ այդ աղջկան մը վարսագեղ ճակտուն վրայ կը ցոլար հանճարոյ լուսաշող պսակը։ Սակայն, ո՜վ տգիտութիւն, գտնուեցան ըսողներ թէ օրիորդ Հէլլինկի զարկած կտորը կը նմանէր վարժութեան (էկզէրսիզ) կտորի մը, այլ չեմ զարմանար, դեռ այնքան քի՜չ տարածուած են մեր մէջ գերմանական դասական եղանակներն որ անոնց նրբութիւնները շատերը չեն կրցող գնահատել, որպէս փափկահամ ու նրբաճաշակ անուշեղէնք անգամ կը թուին շատ անգամ կոշտ կերակրոց վարժ անձանց։

Ու վերջաբանը քանի՜ զմայլելի էր. դարձեալ Տիկին Այվազեան, դարձեալ այն հմայիչ չեշտերն, այն գեղախօս սոխակը. Աստուած իմ, ի՜նչ կուրծք է այն, որ առանց ամենափոքր ճիգ մ'ընելու այնքան առատ, այնքան ճոխ ու չքնաղ ձայն կը հանէ. բուռն կիրքն ու մեղմ զգացումը այնքա՜ն լաւ կ'արտայայտէ որ ունկնդիրներն եւս իրեն հետ կ'ուրախացնէ, ու կը տխրեցնէ, արցունքին հետ արցունք, ժպիտին հետ ժպիտ կը սփռէ։ Արդարեւ քանի՜ իրաւունք ունի Միւսէ երբ կ'ըսէ թէ երաժշտութիւնը սրտի լեզուն է զոր մարդկային հանճարն ստեղծած է սիրոյ համար և ո՜րքան այս խօսքին ճշմարտութիւնը կ'զգայ մարդ երբ լսէ զՏիկին Այվազեան։

Որոտընդոստ ծափահարութեանց մէջ աւարտեցաւ հանդէսն, ի մեծ ցաւ երաժշտասիրաց. այդ երկու ժամերը զոր անցուցինք հոգեզմայլ, իբրեւ դիւթեալ երկրի մը մէջ, անմոռանալի են մեր սրտերուն համար, մեր սրտերուն որ զեղուն են երախտեօք առ Պատ. Ցանձնախումբն, մանաւանդ առ այնս որ այդ գեղեցիկ գաղափարն յղացած են։ Ցիրաւի նուագահանդէսն հազուադէպ է մեզ համար, եւ շատ լաւ կ'ընէին բարեգործական ընկերութիւնք եթէ փոխանակ պարահանդէսի՝ ուր շահէ աւելի ծախք կայ, նուագահանդէս տային. ամէն տեսակէտով պարահանդէսին մէջ մարդ կը կորսնցնէ, իսկ նուագահանդէսին մէջ մարդ կը շահի։

Փութաջան խնամք կը տանէր Պատ. Ցանձնախումբն հանդիսին կարգաւորութեան մանաւանդ Վսեմ. Ատենապետն։ Երգիչ տիկինն ու դաշնակահար օրիորդն ստացան մէկ մէկ յոյժ գեղեցիկ փունջ, դոյզն նուէր փոխան իրենց թանկագին աջակցութեան։ Ժամը տասն անցած մեկնեցան հանդիսականք գոհ և յուզեալ, ցանկալով ու մաղթելով որ յաճախ կրկնուին նոյնօրինակ հանդէսք։

ԱՆԱՑԻՍ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

Մեծ Աղքատախնամ Ռուսահայոց Ընկերութեան

ՄՆԱԿԵԱՆ ԽՄԲԻՆ ԿՈՂՄԱՆԷ

Կիրակի գիշեր, 12/24 մարտ 89

Վերնագիրն երկար եղաւ, նկարագիրը կարճ ընենք. կարճ և ամփոփ, ինչպէս կ'ըսեն։ Վէրտիի դուռն ենք։ Երկու կազեր բարձրէն կը թափեն չոր ու դողդոջուն մի լոյս։ Ներս կը մտնենք։ Իրարանցում մը կայ, հոն, գաւթին ու սրահակին մէջ, շարժում մը, վազվռտուք մը կայ։ Մանրուկ անձինք, դեռամօրուսք, երիտասարդք, կ'երթան ու կուգան, կը մտնեն ու կ'ելնեն։ Անփորձութեան շուարումը կը կարդացուի այս դէմքերու վրայ։ Աւելի ներս կը մտնենք։ Դրան քով՝ սեղան մը կայ կարմիր ծածկոցով, հնգամոմ աշտանակ, արծաթ . . . ափսէ, մէջը՝ 5-6 մէճիտ, 10-12 քառորդ։ Սեղանին առջեւ նստած են մի քանի կարճլիկ խելօքիկ անձինք։ Ոտներն ծալլած և համրիչ ի ձեռին յաճախորդի սպասող համեստ խանութպաններու դէմքն ու ձեւերն ունին։ Պատանի մը կը կտրէ մեր տոմսի կէսն ու կը մտնենք աւելի ներս։ Թատերասրահն ենք. ա՜յ, ի՜նչ տխուր սրահ. լայն ու երկայն է, լոյսն անբաւական, կլիմայն՝ ցրտագին։ Թիկնաթոռք ու նըստարանք՝ գրեթէ պարապ բոլորովին՝ կարգ կարգ շարուած մեզ կ'երեւին թեւեր ուղղել պաղատագին և բաց աչօք դիտել զերկի՜ն . . . ։ Վարագոյրին վրայ ծաղկեպսակ սիւներ, ամպածրար ոգիներ ու չորս դիցուհիներ կան որք պղնձագոյն դէմքով կասկառայաւաճառ գնչուհեաց կը նմանին, և, կիսամերկ, կը հեգնեն կարծես թատրոնին մերկութիւնը . . . ։ Օթեակներէն մի քանին լեցուն են միայն, ուր պարունակեալք անյագ արմանք ու զարմանքով չորս կողմերնին կը նային կը նային ու կը նային . . . ։ Էյֆէլի աշտարակին կատարը կզգան ինքզինքնին . . . ի՜նչ բարձրացում, ի՜նչ բաղդ . . . ։ Սրահը քիչ մը կ'ոգեւորի սակայն. ահա տեղ առ տեղ կը ցցուին ցանցառ հանդիսականաց գլուխներ—լերկ դաշտի մէջ մացառի թուփեր—։ Դաշտը—կամ սրահը—կը պատէ տակաւ խիտ և անծաղիկ ցանց մը. ալայք, պատանիք, խանութպանք, սըրճարարք, կօշկակարք, սեղնակալեալք և այլ արհեստաւոր դասու առաւել կամ նուազ փայլուն ներկայացուցիչք կը խռնին դըրան մօտ 10 և 15 նոյ տեղերն և իրենք բոլոր աչք և ականջ կտրած վարագոյրին բացման կ'սպասեն։ Ինձ ծանօթ մարդ կը փնտռեմ աչերովս, և կը գտնեմ՝ երկու ընտանիք, ձիապետ մը, վարժապետ մը, նախկին ալայ մը, հայ բժիշկ մը, հայր մը և որդին, և զիս.—ուրի՜շ ո՛չ ոք։

Եւ սակայն բաւական ալ անձեր ու տանձեր կա՛ն, կ'ըսեմ ինքնիրենս։ Ցանկարծ անդէպ և անհեթեթ բան մը կուգայ միտքս. «Եթէ կարելի ըլլար, կ'ըսեմ, թուրքերէն բառերն հոլովել հայկական ձեւով, պիտի հոլովէինք—ուղղական՝ մեծ [illegible], սեռական՝ մեծ Արմտա՛ն . . . »— բայց անցնինք։ Ահա՛ նուագապետ Պ. Կօրօք կը շարժէ աղեղնակը։ Ահգնադղորդ որոտմամբ կը թնդայ Համիտյէ քայլերգը որուն ներկայք կ'ունկնդրեն խորին ակնածանքով, մինչ պատուոյ օթեակին մէջ բարեւի կեցած են երկու տասնապետներ։

Աթոռիս թիւն 8 է, առաջին կարգ, դըլուխ անկեան.—այլ բարով խերո՜վ ըլլար, հրա՞նք էր որ ձախ ականջիս թմբուկը չը պայթեցաւ առջեւս նստող չեփորահարին արոյրեայ բիրտ չեշտերուն, դժոխաբուխ շառաչիւններուն տակ . . . ։

Եւ թշուառական քամի մը, անտանելի հոտանուտն հապա՝ որ չեմ գիտեր ուստի կուգայ և մղմղուկ սարսուռներով կը ծակծկէ նիհար ու դողահար սրունքներս...։ Բայց ահա՛ վեր կ'ելլէ վարագոյրը. ուշադրութիւն։ Կարճ և ամփոփ գրեմ ըսի, նորէն երկարեցաւ։ Ձեմ պատմեր խաղը, «Մեր զաւակները» որ շատ բարոյալից էր և շատ ալ կնճռալից։ Տիկնայք Հէքիմեան, Պիննէմէճեան և Սաթինիկ և Պարոնայք Մնակեան ու Սիսակ և այլք շատ զգացմամբ և արուեստիւ կատարեցին իրենց դերերն և ընդունեցան հազարաւոր փունջեր . . . որոտագին ծափահարութեան։

Զաւեշտ մ'ալ կար, «Թենոր Տամպէրլիք», որմէ չախորժեցայ, այլ ուր պարոնայք Զօպանեան և Մաթէոսեան ըրին ինչ որ կարելի էր՝ զմեզ շատ խնդացնելու համար։

Ժամ եօթն էր երբ աւարտեցաւ ամէն բան. Դուրսը, թատրոնին դրան առջեւ հանդիպեցայ Տ. Ա. բարեկամիս որ Ռուսսին տեսնելէ կը վերադառնար։ «Թատրոնըն ի՞նչպէս էր» հարցուց։ Պատմեցի երկու բառով։ «Մեր ծանօթ ընտանիքներէն որո՞նք կային։—*** ընտանիքն, ըսի, իր երկու սպիտակազգեստ օրիորդներով — «Զըսե՞ս, յարեց, փունջ մը քամէլիաներ՝ բանջարեղէնի դաշտի մը մէջ . . . ։»

Մեր փողոցին անկիւնն հասած էինք։ Գիշեր բարի մաղթեցինք իրարու և բաժնուեցանք։

ԱԼՓԱՍԼԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

(ՖՕՔՇԱՆ ՔԱՂԱՔ)

Տեղւոյս Հայոց կրթական կողմերն. — Հատակտորք յիշատակարանաց. — Ձմեռուան վիճակը։ 1889 մարտ 3

Նախորդ յօդուածներով ինչ որ գրեցինք բաւական չեն եկեղեցւոյն վրայ, որոյ մէջ երեկոյ և առաւօտ Աստուծոյ քահանայն կը տեսնուի յաղօթս, և հերիք նաև խաչաքարի կամ գերեզմանատան վրայ, ուր ի տէր ննջեցեալքն կը բնակին անշարժ։ Այժմ գրենք տեղւոյս վարժարանաց վրայ, որոց մէջ Ռումանիոյ գաղթական Հայոց մէկ մասի ապագայն կը բնակի և կայ ի լոյս։

Ֆօքշանի Հայերը ներկայիս մէջ ունին նորակառոյց երկու վարժարաններ ընդարձակ և գեղեցիկ, իւրաքանչիւրն երկու դասարաններով և մէկ ուսուցնարանով։ Վարժարաններէն մին նըւիրեալ է Սուրբ Ղեւոնդեանց յիշատակին և միւսն Սուրբ Հռիփսիմեանցն։ Երկսեռ ուսանողաց թիւն առ այժմ 40-45էն վեր չանցնիր, որք կ'ուսանին Ռումաներէն, Գաղիերէն, Հայերէն լեզուներ. ռումանական լեզուաւ կ'ուսանին նաև կրօն, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, թուաբանութիւն, սկզբունք երկրաչափութեան և բնագիտութեան. գեղագրութիւն, իսկ դաշնակի դասն օրիորդաց յատուկ է։

Ճշմարտութեան ու խղճի դէմ մեղանչած չը լինելու համար պէտք է հրապարակաւ խոստովանիլ թէ երկու վարժարանաց մէջ ևս բացարձակապէս տիրող լեզուն ռումաներէնն է, որ մայրենի լեզուն է ուսանողաց և ուսանողուհեաց. ասա ամենատխուր տըպաւորութեան մը ներքեւ պէտք է ըսել նաև որ 20-25 աշխոյժ հայ ուսանողք կը յաճախեն ռումանական վարժարանները, զուրկ բոլորովին մայրենի լեզուէն և հետեւաբար ազգ. զգացումներէ, երբ անուրանալի է թէ լեզուն զգացմանց հետ սերտ առընչութիւն ունի։ Բնութեամբ ճկուն այդ պատանիքը կրթական օտար կաղամբ մնալով շատ բնական է որ յապագային գնան ի կորուստ. կամ լաւ ևս է ըսել կրթական անհաւասար մրցումներու մէջ կ'երթան կորնչել Ֆօքշանի Հայոց ապագայի այդ յուսալից աստղերն ի ցաւ ամեն հայրենասէր սրտերու։ Թո՛ղ ուրեմն Սահակ և Մեսրոպ զարթնուն իւրեանց յաւիտենական ննջարանէն ու տեսնեն Ռումանիոյ հայ պատանեաց ազգ. ողբալի վիճակն և առ այս մեր Ազգ. իշխանութեան դատապարտելի անտարբերութիւնը, զոր ցոյց տուած է անցեալին մէջ և տակաւին կը շարունակէ մինչեւ այս պահուս։

Տխրութիւնը սակայն շատ անգամ իւր ուրախական կողմեր կ'ունենայ։ Տեղւոյս մերայնոց առաջնակարգ անձերէ հոգաբարձութիւն մը կազմըւած է որ բաւական աշալրջութեամբ խնամք կը տանի վարժարանաց, որք օր ըստ օրէ նշան կուտան յառաջդիմութեան. առ այժմ այս թո՛ղ լինի մեր սրտի մխիթարականն։

⁂

Աստ կը նշանակենք վերջի տարիներու հետեւեալ հատակտոր յիշատակարաններն, որք կցեալ պէտք էր լինէին նախորդաց քով (տե՛ս Արեւելքի թիւ 1541։)

«Ցիշեա՛ Տէր, զհոգի Աճէմեան մահտեսի. Գրիգորի և կնոջն մահտեսի. Հեղինեայ, որք նուիրեցին խանութ մի յանուն քաղաքիս երկուց սրբոց եկեղեցեաց Հայոց և շինեցին զմըհոր գերեզմանատան»։

«Ցիշեա՛ Տէր, զհոգի Շահինեան Նարինէ աղախնոյ քոյ, որ նուիրեաց Սուրբ եկեղեցւոյ դրամագլուխ մի հարիւր յիսուն աւստրիական ոսկւոյ»։

«Ցիշեա՛ Տէր, և հանգո՛ ի լոյս երեսաց Աստուածութեան քոյ զհոգիս ննջեցելոց այսմ քաղաքի և մանաւանդ այնոցիկ, որք մասնակից գտան ջերմեռանդութեամբ և առատանուէր ընծայիւք ի մշտնջենաւոր հաստատութիւն Ազգ. դպրատանցս և ի պայծառութիւն սրբոց եկեղեցեացս, յաւերժելի և յանթրեւոյթ պատահարաց անփորձ պահելով զայնպիսի բարեպաշտօն և ազգասէր անձինս և ամենայն բարեյաջողութեամբ և արեւշատութեամբ, իսկ ննջեցելոց իւրեանց մասն և բաժին հանելով յանմահ սրբոյ պատարագէս և երկնից սուրբ արքայութեան ժառանգորդս առնելով ամէն»։

⁂

Այս պահուս ամենասաստիկ ձիւն մը կը տեղայ Ռումանիոյ երկնից կամարէն, որ գիտես թէ, ուխտած է ձմեռ առեն արեւու գեղեցիկ լոյսը խափանելով պայծառութիւն մը ցոյց չտալ մեզ. ամբողջ երկիրը ծածկեալ է բնութեան ճերմակ սաւանովը, և այսպէս եկուորներուն անսովոր ձմեռը տակաւին նոյնութեամբ կը շարունակի, առանց ականջ դնելու մարտ ամսոյ ձայնին, որ երեք օրէ ի վեր եկած է գարնան նշաններն աւետելու։ Այս կողմերու բնութիւնն արդարեւ հալածական ճամբայ մը բռնած է օտարականաց համար, որք անվարժ լինելով, իւրեանց օճիքներ ի Ռումանիա թոթուելու և մեկնելու կ'ստիպուին շատ անգամ. իսկ տեղացւոց համար արդէն սովորական լինելով՝ մի և նոյն տպաւորութեան տակ չեն գտնուիր և միշտ գոհ են բնութեան այդ խստութենէն։

Մ. Կ. ՄԻՐԱԽՈՐԵԱՆ

ԱԶԴ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ռէժիի վարչութեան դրասենեկին մէջ, ի Ղալաթիա, 1889 ապրիլ 13 ին նուագուրդի պիտի դրուի սնտուկներու և տուփերու վրայ փակցուելիք զանազան տեսակ թուղթերու հայթայթումն։ Հետեւաբար կը ծանուցուի թէ ամէն անոնք որք կ'ուզեն մասնակցիլ այդ նուագուրդի պիտի ստանան հայթայթելի թուղթերու մէկ մէկ նըմոյշն և յանձնագրոյ օրինակ մը։

401 2—10

ԱՆԴՈՆԻՕ ԲԷՌԻՆԻ

Կ. ՊՈԼԻՍ

61 եւ 71 — Ղալաթիա, Եօրղանճըլար — 61 եւ 71

Հանգուցեալ ԱՆԴՈՆԻՕ ԲԷՌԻՆԻի ժառանգորդները պատիւ ունին հրաւիրել իրենց բազմաթիւ յաճախորդներն, ինչպէս և հասարակութիւնն, որ հաճի այցելել իրենց վաճառատունները, զորս ի նորոյ լցուցած են ամեն տեսակ նոր առարկաներով, ինչպէս, Խոհանոցի վառարաններ ամէն տեսակ. Վառարաններ յախճապակիէ, երկաթէ, երկաթեայ թիթեղէ ևն. Խոհանոցի ամէն տեսակ պիտոյք կիտուածաւոր թափծու երկաթէ, կիտուածաւոր երկաթէ եւ Ֆրանսական պղինձէ. Պատի ժամացոյցք. Լամբեր. Դանակներ (Ֆրանսական սպրանք) ալպակա և արծաթազօծ ալպակա. արծաթազօծ դեղին մետաղէ Անգլիական դանակներ եղջիւրի և էբէնոսեայ կոթերով. Պարտէզի ջրհաններ, հրդեհի ջրհաններ, Պարտէզի կարասիներ, Հովանի ծածկոցներ, ամեն տեսակ Լուսարաններ ևն ևն։

ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐ

Տուն. ԲԷՌԻՆԻ վաճառատունն ունի արհեստանոց մը՝ հարկ եղած ամէն մեքենաներով՝ կատարելու համար յանձնարարեալ ամէն աշխատութիւն։

Ի դիմաց Ա. ԲԷՌԻՆԻի ժառանգորդաց

294 Ժ. Պ. ԲԷՌԻՆԻ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ ԹԷՅԻ

ԷՄ. ՊԱԼԱՊԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՈՒՂՂԱԿԻ ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ

Չինաստանէն, Հնդկաստանէն եւ Ճաբոնէն

12 — Պոլիս, Ճէլալ պէյ խան, — 12

Իւսուֆ էֆէնտիի վաճառատանց դիմաց

ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ—ԱՐՏԱԾՈՒՄՆ

Քանի տարիէ ի վեր թէյի մեծաքանակ առեւտուր ընելով, դրամագլուխ ղրկելով զայն ի Ռուսիա և Պարսկաստան, բազմաթիւ անձանց խնդրանաց վըրայ որոշեցինք քաղաքիս մէջ թէյի կեդրոնական վաճառատուն մը հաստատել «մեծաքանակ» եւ «փոքրաքանակ» վաճառմանց համար։ Վաճառականք, դեղավաճառք, նպարավաճառք եւ ընտանիքներն՝ որք վերահաս ծախուց պատճառաւ իրենց պաշարը կը պատրաստեն, եւ անոնք որ կ'ուզեն ոչ միայն լաւ, հապա նաեւ «աժան» թէյ ունենալ, կը հրաւիրուին այցելել «Թէյի մեծ մթերանոցներն» եւ գոհ պիտի մնան։ 26

Տուփերուն վրայ պահանջել Էմ. Պալապանի եւ Ընկ. ստորագրութիւնն եւ Աքաղաղի պատկերն։

ԱԶԴ. Ֆրանսացի ընտանիք մը իւր գիշերօթիկ կ'ընդունի քանի մը օտարականներ։—Ֆրանսերէնի դասեր։ Մասնաւոր եղանակ Ֆրանսական լեզուին ուսուցման համար։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Պէանար Գաօ ի Բարիզ, Իւնիվերսիթէ փողոց, թիւ 34, և ի Պոլիս, առ Իսդըրն էֆէնտի Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, թիւ 14։

41

ԻԼԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Շիրքէթի Խայրիյէ վաբօրլար իլէ ամէտշիւտ իտէն եօլճուլարա մուճիպ սուհուլէթ օլմագ իւզրէ քէօբրիւտէն վէ իսկէլէլէրտէն պիրինճի վէ իքինճի մէվքիլար իչուն պիր կիւնէ մախսուս օլարագ ազիմէթ վէ ավտէթ պիլէթլէրի թէրթիպ օլունմուշ վէ իշպու մարթըն օն պէշինճի չարշէմպէհ կիւնիւնտէն իթիպարէն քէօբրիւտէ վէ իսկէլէլէրտէ պիւ ճիւմլէ պիլէթլէր թարաֆընտան թալէպ իտէնլէրէ ֆիրուխթը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղու ճիհէթլէ իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գըլընըր։ 388 2—3

ԻԼԱՆ

— —

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Կէվկէն, Քէրէմէ, Գարա պօղազ, Տէնիզլի, Սագարեա, Ինճիրլի, Գօյխօրլու, Գօճալու, Մէլէն իսկէլէլէրինտէն Տէրսանէթէ նագլ օլունաճագ օլան ճէման եւուզ եիրմի պին ճէախտ չէքի հաթապըն նագլինէ թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ թայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 մարտ 1889 425

Նօ. 11 2—3

ԻԼԱՆ

— —

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պագը սէրասքէրի տէվայիր վէ ագլամը իչուն պին իւչ եիւզ պէշ սէնէսինէ մահսուսեն միւպայեա օլունաճագ մուհիմմաթը գըրթասիյէ մէվգըյի միւնագասայա վազ օլունուպ մարտը ռումինին եիրմինճի կիւնինէ գատար միւնագասա ատվամ վէ եէվմը մէզքիւրըն ագշամը սաաթ օնտա գարարը վիրիլէճէկի կիպի եիրմի պիրինճի կիւնի ագշամը գատար եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունուպ անտէն սօնրա գաթի իհալէսի իճրա գըլընաճագընտան թալիպ օլանլարըն չարշէնպէհ վէ փազար կիւնլէրինտէն մաադա հէր կիւն գօմիսիօնը մախսուսէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

11 մարտ 1889 421

Նօ. 8 3—3

ԻԼԱՆ

— —

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆիրուխթ օլունաճագ էլլի պին քիլօ գալըն քէփէկին պէհէր քիլօսը տօգուզ պուչուգ փարայա թալիպի ուհտէսինտէ օլուպ մարտըն օն պէշինճի չարշէնպէհ կիւնի պիլ միւզայէտէ գարարը վիրիլէճէկինտէն իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 մարտ 1889 422

Նօ. 9 3—3

ԻԼԱՆ

— —

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շքօտրա Փըրգասը իչուն Շէնկին լիմանընտա թէսլիմ օլունմագ իւզրէ պին իւչ եիւզ պէշ սէնէսի իտարէսի իչուն ալընաճագ տագիգին էսմանը Սէլանիկ վիլայէթի էմվալինտէն վիրիլմէք իւզրէ պէհէր քիլօսը ալթմըշ իքի փարայա մահալլի թալիպի ուհտէսինտէ օլտուղընտան իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 մարտ 1889 423

Նօ. 10 3—3

ԺԱՆ ԲՍԱԼԹԻ ‖ JEAN PSALTY

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1867ին

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

Վաճառատուն ի Բերա Գապրիստան փողոց Թաղապետ. պաշտօնատան դիմաց

Գործարան ի Գուլէգաբու թիւ 657

Մասնաճիւղք Աղաճամի թիւ 127 և Գուլէգաբու թիւ 659

Գիները խիստ աժան են

Ամեն տեսակ կարասիներ ննջարանի, սեղանատան, գրասենեկի և սրահներու ինչպէս նաև դրամատանց և վաճառականաց գրասենեակներու համար։ Կարասեաց հաստատուն կերպիւ պատրաստութեան համար չոր փայտեր կը գործածուին։ Ընկուզենիէ, վարդի փայտէ, մահոնէ և այլ տեսակ փայտերէ կիտուածներ կը շինուին։ Վաճառատան մէջ նոյնպէս կը գտնուին ամեն տեսակ գորգեր, վարագոյրներ, մահճակալներ, մեծ հայելիներ և կահաւորման յատուկ կերպասներ ու կարասիներ։

Ցանձնարարեալ կարասիք կարճ միջոցի մէջ շինուելով կը յանձնուին։ 300

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8/20 ի կայսերական հրատէով թողեալ հասոյթք

Է. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՓԵՏՐՎԱՐ 1889

	ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ.		Ընդհ. անօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան							
										Նախորդ ամիսներէն		Գումար մինչև 1889 փետրվար 28	
		Ղրուշ		Ղրուշ		Ղրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի տուրք	Ծխախոտ (յանձնեալ տրոց գանձումն)												
	Աղ												
	Դրոշմ	7,912,796	06	243,590	37	7,669,205	69	74,103	56	786,697	82	860,801	38
	Ոգելից ըմպելիք												
	Ձկնարան												
	Մետաքս												
Ծխախոտ	Հասոյթք Ռէժիէն(*)	......	...	......	...	......	...	......	...	750,000	...	750,000	...
Զանազան հասոյթք	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչև ցորոշումն յիշեալ հարկին	250,725	50	......	...	250,725	50	2,452	19	64,108	54	66,560	73
	Ցաւելուած Կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	6,500,000	...	......	...	6,500,000	...	65,000	...	65,000	...	130,000	...
	Արեւելեան Ռումելիի տարեկան հարկէն	1,266,886	...	......	...	1,266,886	...	12,668	86	139,357	46	152,026	32
	Թէմպէքիի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի	2,500,000	...	......	...	2,500,000	...	25,000	...	25,000	...	50,000	...
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Ցունաստանի բաժին ինկած պարտք	......	...	......	...	......	...	......	...	......	...	......	...
	Գումար	18,430,407	56	243,590	37	18,186,817	19	179,224	61	1,830163	82	2,009388	43
Զանազանք	Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	......	...	......	...	......	...	......	...	......	...	......	...
	Լումայաշահ (աժիօ) դրամոց փոխանակութեան վրայ	......	...	......	...	......	...	......	...	—3,382	62	—3,382	62
	Ընդհ. գումար	18,430,407	56	243,590	37	18,186,817	19	179,224	61	1,826781	20	2,006005	81

	Ղրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վճարեալ գումարք կայսերական հրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժէթղթերուն ի հաշիւ			590,000	...	......	...
Փօնսօլիտէ պարտուց տոկոսին համար Եւրոպա ղրկուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք			1,249866	12	......	...
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք			23,958	44	......	...
Օսմ. կայսերական Պանքան դրուած ոսկեդրամ			-123,357	69	......	...
» » » » փոխանակելի դրամ	27,391319	88	265,515	15	......	...
Վ. դրամական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ			......	...	......	...
» » » » փոխանակելի դրամ	2,361	72	23	79		...
					2,006005	81

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց

Նախագահ (Ստ.) Ժ. ՕՊԱՐԷ

Խորհրդական Պատուիրակ (Ստ.) ԲԻՐՆՍԻԿ

Կ. Պոլիս, 6/18 Մարտ 1889 (Կնիք)

[illegible]

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 „ՖԻՆԻՔՍ„ Հիմնեալ ի Լօնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 31

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունինք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյ կրած վնասներն։

Հ. ՍԻՄՍՆ և Ընկ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Փռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 4,817,262
Տարեկան հասոյթ » » » 10,069,700

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Փռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Փռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծագանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Փռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Չուհատճը խան.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ, Եւրոպեան առաջնակարգ դրամատուներ ցոյց պիտի տրուին անոնց, որք Ընկերութեանցս վերայ տեղեկանալ կը փափաքին։ 36

ՀՌՉ ԱՆՈՒՐ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԱ ՔՍԷԼԱԿԻ

ՄԱԶԻ ՍՊԵՂԱՆԻ

Այս օծեղանին Գիւտարէսթի մէջ երկար ատենէ ի վեր համբաւաւոր եղած է եւ քիչ ատենի մէջ արմատէն չափազանց աճեցնելու և զօրացնելու յատկութիւնն ունի։ Կը բուժէ նաև մազին և մորթին ամեն տեսակ հիւանդութիւնները։

Սոյն օծեղանիէն այս անգամ յատկապէս բերել տուած լինելով,

Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Օգճըլար պաշը Թիւ 33 Անթուան Տէվլէթեան դեղարանը, նոյնպէս Պաղչէ գաբու Օսմ. պահականոցին դէմ դեղավաճառ Գէորգ Արեւեանի և Ղալաթիա Վօյվօտայի պահականոցին դէմ Միւսիւ Լէֆօքիի և Բերա Թագսիմի մօտ Գօսթանթին Վուչինոյի դեղարանները, ինչպէս նաև գլխաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 390

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԻՆԵՐՈՒԱ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՍՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը։ Կը դադրեցունէ անոնց թափիլը։ Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։
Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։
Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Կը վաճառուի Ժ. և Ն. Քօնդիւք եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 453 Մեծ փողոց Բերա, Խոճեն Քարուանա, Ղալաթիա, Եիւքսէք Քալտըրըմ 95 և 97։ Քիւչիւքեան եղբարց քով 77 Եմին Էօնիւ —, Տիլէկի ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իզմիտօնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428։ 61

PAPIER FAYARD et BLAYN

60 տարուընէ աւելի յաջողութիւն կը յանձնարարէ զնա ի բուժումն հարբուխի, հազի, բրոնքիտներու, յօդացաւի, ցաւերու, վէրքերու, կոյտերու և այլն։ 331
Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ (Փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։ 7—12

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

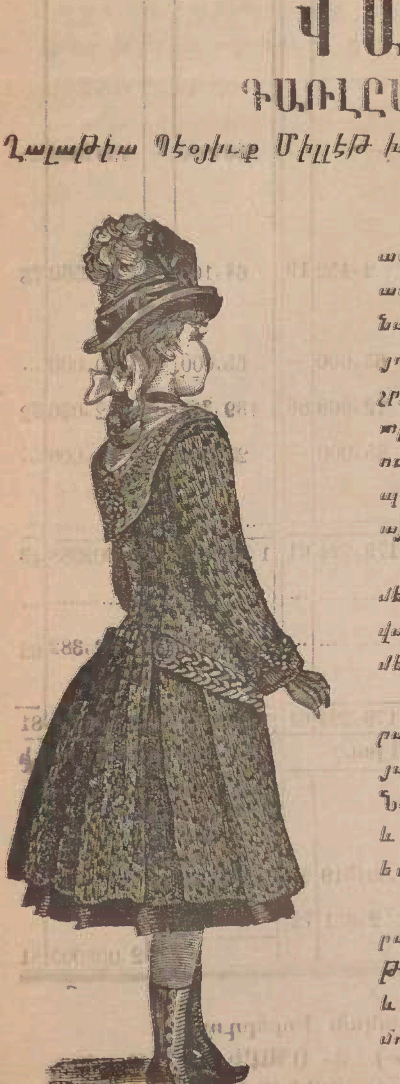

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օժիտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 88

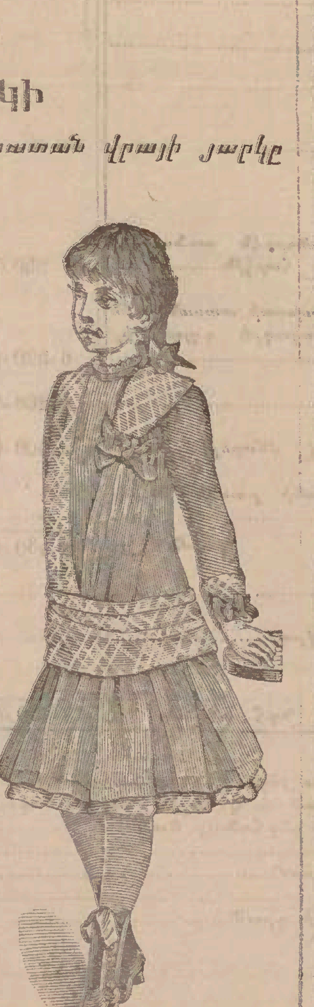

1341

MALADIES NERVEUSES

CAPSULES du Docteur Clin

Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris. — Prix Montyon.

Les Capsules du Docteur CLIN au Bromure de Camphre s'emploient dans les Maladies nerveuses et du Cerveau et contre les Affections suivantes :

Asthme, Insomnie, Battements du Cœur, Hystérie, Epilepsie, Hallucinations, Etourdissements, Migraines, Affections des voies urinaires et pour calmer les excitations de toute nature.

Une Instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger les Véritables Capsules *au* Bromure de Camphre *de* CLIN & C^ie^, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՔՆԱ

Ծովային ապահովութիւն.—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Վ. Ուիթըլ, Ուիթըլ խան Պաղչէ գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իպշէօ բաշը խան Թիւ 6։ 66

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԿՈԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԻՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Յունվար ամսուն

Այս ամսուան մէջ առաջարկուած եւ ստորագրուած 906 նոր մուրհակներ (բոլիս) որոց կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ Ֆր. 5,559 255
Բաժիններու գանձում » 1,543,500
Վճարուած մահուանց տուժիք » 296,100
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ Ֆր. 86,699,959·12
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարոց Ֆր. 408,448 921·35
Վճարեալ գումարք » 141,324,497 —

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ։
Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սայէրի, երկրորդ յարկ։ 48
Ընկերութեան ներկայացուցիչն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐԻՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 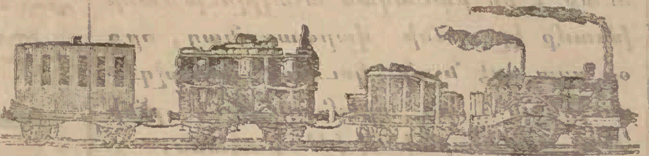 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 15 Յունուար (Ն. Տ.) 1889, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40						
	Առաւօտ									Իրիկուն															
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 59	7 29	7 50	8 30	9 —	9 31	10 23	11 20	12 5	1 25	2 20	3 5	4 —	4 29	4 52	5 8	5 30	6 20	…	…	…	…	…	…
Գում—գաբու	6 39	7 9	7 38	8 8	8 39	9 10	9 40	10 32	11 29	12 14	1 34	2 29	3 14	4 9	4 38	5 1	5 17	5 39	6 33	…	…	…	…	…	…
Եէնի—գաբու	6 43	7 13	7 42	…	8 43	9 14	9 44	10 36	11 33	12 18	1 38	2 33	3 18	4 13	4 42	5 5	…	5 43	6 37	…	…	…	…	…	…
Տաւուտ փաշա	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	…	8 49	9 20	9 50	10 41	11 39	12 22	1 44	2 39	3 24	4 19	4 48	5 11	…	5 49	6 43	…	…	…	…	…	…
Եէտի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 25	9 54	10 45	11 45	12 47	1 49	2 44	3 29	4 23	4 52	5 14	5 26	5 54	6 47	…	…	…	…	…	…
Մագրիգիւղ	7 9	7 33	8 11	8 39	9 5	9 37	10 5	10 57	11 58	— …	2 1	2 55	3 41	4 34	5 3	…	5 38	6 5	6 59	…	…	…	…	…	…
Այ Ստեֆանօ	7 18	…	…	8 51	…	9 46	…	11 6	12 9	—	2 10	…	3 50	…	…	…	5 48	…	7 8	…	…	…	…	…	…
Քիւչիւք Չէք.	…	…	…	9 1	…	…	…	— …	12 17	— …	…	…	…	…	…	…	5 56	…	…	…	…	…	…	…	…
…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	51	39						
	Առաւօտ									Իրիկուն															
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւք Չէք.	…	6 50	…	…	…	…	…	…	…	…	1 40	…	…	…	…	…	…	5 37	…	…	…	…	…	…	…
Այ Ստեֆանօ	6 30	7 —	…	8 —	…	…	9 55	…	11 20	…	1 50	2 20	…	4 —	…	…	…	5 54	…	…	…	…	…	…	…
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	9 1	10 5	10 32	11 30	…	—	2 30	3 15	4 10	4 39	5 13	…	6 27	6 58	…	…	…	…	…	…
Եէտի—գուլէ	6 53	7 23	7 51	8 24	8 54	9 25	10 17	10 45	11 43	1 19	2 13	2 43	3 28	4 23	4 51	5 25	5 54	6 46	7 10	…	…	…	…	…	…
Սամաթիա	6 57	7 27	…	8 28	8 58	9 29	10 21	10 49	11 47	1 23	2 17	2 47	3 32	4 27	…	5 29	5 57	…	7 14	…	…	…	…	…	…
Տաւուտ փաշա	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Եէնի—գաբու	7 03	7 33	…	8 34	9 4	9 35	10 27	19 55	11 53	1 29	2 23	2 53	3 38	4 33	…	5 34	6 3	…	7 20	…	…	…	…	…	…
Գում—գաբու	7 7	7 3	7 59	8 38	9 8	9 39	10 31	11 —	11 57	1 3	2 28	2 57	3 42	4 37	5 —	5 38	6 7	7 1	7 27	…	…	…	…	…	…
Կ. Պոլիս	7 15	7 45	8 7	8 46	9 16	9 47	10 39	11 8	12 5	1 41	2 36	3 5	3 50	4 45	5 8	5 46	6 15	7 10	7 35	…	…	…	…	…	…
…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…

Փոքր ծրարներ անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ և Գ վագոններ։ 196

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ
ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ

Ախորժակի պակասութիւն, ստամոքսի ցաւ, կը բուժին Բաղեղանի փոշիներով և քաղցրիկներով

POUDRES et PASTILLES PATERSON

Պիզմութով եւ մակնէզիով
ՏԷԹԱՆ, դեղագործ ի Բարիզ, Պոտէն փողոց, 23 և ամէն դեղարանաց մէջ։

ՄԻ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ

ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԵՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 120

Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ Սինկէրի կարի մեքենային կեղծերը միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Ծ—ք—բ—կ—ն) 71

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷՆԻ

Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

Մատակարար Օսմանեան Ծովային Նախարարութեան

(Պաղչէ գաբու Զէյթին Պէյ խանի տակ, Թիւ 2)

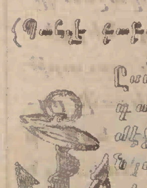

Ըստ խնդրանաց արգոյ յաճախորդաց, այս անգամ մթերանոցիս մէջ ճիւղ մը հաստատած եմ լուսանկարչաց պիտոյից համար։ Յաճախորդք խիստ գոհ պիտի մնան թէ՛ վաճառուած մաքրութեան և թէ գնոց չափաւորութեան մասին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Մոնքավէնի ջուր բլթակները, նոյն իսկ Բարիզի հռչակաւոր տան՝ Վիէննայի և Բարիզի ցուցահանդէսներէն ոսկի և արծաթ շքանշաններով օժտուած է՛ Ֆայէրի ջուր բլթակները որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր բլթակները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուարժան լուսանկարք փորձով հաստատած են. կը գտնուի օպթիքի, չափագլ նուաս և քարթօն, ալպիւմինի լաւ տեսակ թուղթեր, բռոմուրէ և ամոնիէ և քարթօն տեսակ բիւվէթներ, մանիէզիւմի լարեր եւ գունաւոր լապտերներ ու շաշներ և ամէն տեսակ դեղօրայք։

Ֆայէրի բլթակները փորձել ուզող Պոլսոյ և գաւառաց լուսանկարք կրնան օրինակ առանց ձրիաբար և անձամբ փորձել այն բլթակները։

Մթերանոցս Ֆայէրի եւ Մոնքավէնի բլթակներուն Պոլսոյ և Արևելեան Ռումէլիի համար միակ կեդրոնատեղին է։ 19

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ 1878Ի

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

Որ միմիայն տրուած է
Արծաթազօծ ոսկերչական գործոց

և ՔՐԻՍԹՕՖԼԻ անունն ամբողջ
Միակ երաշխաւորութիւն գնորդին համար

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՍՊԱՍՔ

ՍՊԻՏԱԿ ՄԵՏԱՂԻ ՎՐԱՅ ԱՐԾԱԹԱԶՕԾԵԱԼ

Առանց հոգ ընելու մեզ դէմ մղուած գնոյ մրցման, որ անշուշտ տեսակին յառութեան շնորհիւ կրնայ լինել, միշտ պահած ենք մեր արտադրութեանց կատարելութիւնն և հաստատ միացած ենք մեր սկզբան՝

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾ ՇԱՀԵԼ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ՉԱՓ ԱԺԱՆ

Գնողին միտքն հանգարտ պահելու համար, նմանապէս պահած ենք

ՄԵՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ԼԱՒՈՒԹԻՒՆՆ

ինչպէս որ մեր քառասնամեայ փորձառութիւնն անհրաժեշտ ցոյց տուած է մեզ։

Գնողին համար իբր միակ երաշխաւորութիւն, պէտք է որ ապրանաց վրայ գտնուի գործարանին նշանն և ՔՐԻՍԹՕՖԼ անունն ամբողջ տառերով։

Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչներն են ԳՈՐԹՈՒԼԻ ԵՂԲԱՐՔ, Ի ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, 354, Բերայի մեծ փողոց, ուր գնողք կրնան վստահ լինել որպէս կ'երաշխաւորենք, թէ մեր անուամբ ստորին ապրանք չպիտի ծախուի իրենց։ 85

ՔՐԻՍԹՕՖԼ և ԸՆԿ.